БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

36-хи жэлээ гарана

№ 217 (9040)
СЕНТЯБРИИН 15
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нүхэд Морис Торез, Вальтер Ульбрихт нүхэд Н. С. Хрущевтой, М. А. Сусловтай уулзаба (1-дэхи нюур).
НҮХЭД ЖОЛООШОД! СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНДЭ БҮГЭДӨӨРЭН ХАБААГТЫ! (1-дэхи нюур).
ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ ошобо (1-дэхи нюур).
«Ленин» гэжэ атомна ледоколые ленинградайхид угтаба (1-дэхи нюур).
ТАСС-эй мэдээсэл (1-дэхи нюур).
Нүхэд механизаторнууд, жолоошод! Түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, сентябриин 20 хүрэтэр ургаса хуряалгаяа дүүргэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха, тушааха уялгаяа бэелүүлэе! хүдөө ажахын хүдэлмэриин ябаса тухай.
Халюурма ороһо тээһэн автомашинанууд (2-дохи нюур).
С. Бадмаев.—33 мянган пүүд таряан түсэбһөө гадуур худалдагдаа (2-дохи нюур).
Артелиин Уставые наринаар сахиха (3-дахи нюур).
Д. Шагдуров.—Түрүүшын алхам һайнаар хэгдэбэ (3-дахи нюур).
К. Халтанов.—Шэнэ баатаршалгада уряалнал үндэр шан (3-дахи нюур).
Н. Чигирь.—Уласхоорондын шэнжэлэл (3-дахи нюур).
Н. Николаев:—Манайхид дахин шүүгдэшоо (4-дэхи нюур).
А. Семенов.—Ханинарай туһаламжа (4-дэхи нюур).
ХИЛЫН СААНАҺАА. (4-дэхи нюур).

Искусственна үрэжүүлгэ ...аа хаанагүй эмхитэйгээр үнгэргэе

...тэ долоон жэлэймнай ту... жэлэй 8 һара үнгэрбэ. ...мүнөө үедэ КПСС-эй XXI ..., Центральна Комитедэй ...ниин Пленумэй шиидхэбэри... зоригжоһон хонишодойнгоо ... уялга, зорилгонуудай дүүр... тухай хэлсэхээр болоо. Ма... республика дотор хонин һүрэ... олошоруулха, ашаг шэмэ улам ...хээр абаха талаар баян дүй ...тэй болоһон хүнүүд яһала

...тэй хамта, бүхы дээрээ хо... һүрэгөө олошоруулха уял... мүнөө оройдоол 92,8 про... дүүргэгдээ гэхэ гү, али ондоо... ...лэхэдэ, минии лэ 144,5 мянган ...гоор усхэбэрилэгдөө. Харин ... уялгымнай ёһоор, хониднай ... мянган толгойгоор олошор... ...айгаа бшуу. Хонин бүри... оройдоол 2,4 килограмм ноо... ...хайшалагдаа. Тиимэһээ рес... ...ымнай колхоз, совхозууд ... хахад миллион кило... ... нооһо дутуу угэһэн бо... Дурсагдаһан дутагдалнууд ...ээрэһээ гарааб гэхэдэ, нэн ... ехэ хонид, хурьгад олоор ...һан байна. Илангаяа хо... олоороо һубайрха ушар ..., совхоз бүхэндэ үзэгдөө. ... хэлэхэдэ, Зэдын аймагта—...ээнгэдэ—44, Кударада—43, ...—35 хурьган 100 эхэ хонин ... абтаһан байна.

... юун дээрэһээ нимэ олон хо... һубайраа гээшэб? Республика... хусанууд дуталдана гээшэ ... искусственна үрэжүүлгэ үр... хэхэ гэхэдээ түхеэрэлгэнүү... ...омор гүбди, зооветмэргэжэл... ...талдана гү? Зүгөөр эдэ бүгэ... ...да байгаашье, мүнөөшье ...нсал малшадай, илангаяа ...одой дунда эмхидхэлэй хү... ... тон һулаар ябуулагдана, ... ажал хинан шалгагданагүй, ... туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй. ..., совхозой хүтэлбэрилэгшэ... ... ажалдаа анхаралаа хан... ... сагынь ехэнхидээ үнөөхил ... зүблөөнүүдээр дүүрэшэнэ.

... болгон, хони олонтой Зэ... ...магые абаад үзэе. Энэ оной ... КПСС-эй обкомой бюрогой ..., мүн хэдэн мэргэжэлтэд ... ошожо, хонин ажалдань бии ... дутагдалнуудыень элирүү... ...дары усадхахыень аймагай ...эрилэгшэд нүхэд Барьядаев, ...апов, Ильковто дурадхаһан ... Тиигэжэ тус аймагай ...эрилэгшэд нёдондонойнгоо ...алһаа хэшээл абажа, хо... ... искусственна аргаар үрэ... ... хүдэлмэреэ саг болзортонь ...йгээр хэхэ бэзэ гэжэ най... ... бэлэй. Мүнөө болоходо энэ ...бари харюулагдабагүй.

...юун үдэрнүүдтэй август—сен... һаранuудта тобир тарган бай... ... хонидые искусственна ар... үрэжүүлхэдэ һайн гэжэ түрүү ...одой, мэргэжэлтэдэй дүй ...һөө мэдээжэ болонхой. Гад... ...уст—сентябрьда үрэжүүлэгдэ... ...онид үбэл эртэ түрэхэдөө ни... ...олониинь эхирлэдэг гээшэ. ... абтаһан хурьгадай шэрхи ... байдагыень, түлжэхэдөө түр... ...абар эртэ бэлшээридэ гаргаг... ...ыень хонишоднай һайса ойл... ... Зүгөөр намарай үрэжүүл... ...ды ашагтай байбашье һаань, ... аймагай совхоз, колхозууд ... үрэжүүлхэ хүдэлмэреэ тэ... ...йгөөр унжагайруулжа бай... Имагтал энээнһээ боложо, ...ай колхозуудай 60 мянга га... ... хонидой оройдоол 7 гара ...иинь август һарада үрэжүү... ... Борьёогой совхоз нэгэшье ... үрэжүүлээгүй байшоо. Айма... Сталинай, Доржи Банзаровай,

Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд һая болотор хонидоо үрэжүүлжэ эхилээдүй байба. Гэхын дашарамда аймаг дотор искусственна үрэжүүлгэ бүдүүлигээр хазагайруулагдана, ороондо ороогүй хонидые «үрэжүүлэгдэһэн» гэжэ худалаар тоолохо ушар үзэгдэнэ.

Иимэ баримтанууд бусадшье аймагуудай колхоз, совхозуудта бии. Ушарынь КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой хүтэлбэрилэгшэд хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлхэ шухалын шухала хэрэгтэ анхаралаа хүсэд табидаггүй байһаар. Тиимэһээ республикадамнай үрэжүүлэгдэхэ ёһотой 469 мянган хонидой 214 мянганиинь лэ үрэжүүлэгдэнхэй. Энэ хүдэлмэриин һулаар ябуулагдажа байһанда малые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, мүн үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэри эрхилдэг гүрэнэй станци ехэхэн зэмэтэй. Тус станциин хүдэлмэрилэгшэд колхоз, совхозуудай мал үрэжүүлэгшэдэй хүдэлмэриие ёһотоор хинан шалганагүй, тэдэнэй ажалда зохистой туһаламжа хүргэнэгүй. Тэрэшэлэн Хүдөө ажахын министерство үрэжүүлгын хүдэлмэриие гүримшүүлхэ талаар аймагай инспекцинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ шанга эрилтэ хэнэгүй, харин тэдэнтэй эбсэшоод байһаар.

Мал үрэжүүлхэ хүдэлмэриие мүнөөнһөө һулаар ябуулжа, бии байһан дутагдалнуудаа дары саггань усадхаагүй һаамнай, хойто жэл нилээдгүй олон хониднай һубайршаха болоно. Тиимэһээ бүри эдэ үдэрнүүдтэ ажахы бүхэндэ үрэжүүлгын пунктнуудые заатагүй нээгээд, медикамент болон шухала хэрэгсэлээр хүсэд хангаха гээшэ партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй гол зорилгонь болоно. Отара бүхэндэ ототой болоһон хонидые олоор илгахын тула туршадаг хусанууд үгтэхэ ёһотой. Энээнтэй хамта хусануудые һайса харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ байха шухала.

Искусственна үрэжүүлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ хэрэг гол түлэб техник-үрэжүүлэгшын мэргэжэл шадабариһаа дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ энэ шухала хэрэгтэ мэргэжэһэн, һайн шадабаритай хүнүүд табигдажа, хүдэлмэрилхэ тааруу зохид байра байдалаар, зэр зэмсэгээр гүйсэд хангагдаад, зооветмэргэжэлтэдэй, мүн хүдөө ажахын инспекциин, гүрэнэй станциин зүгһөө заабари, туһаламжада ходо хүртэжэ байха зэргэтэй. Зорилго юуб гэхэдэ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриин дутагдалнуудые дары усадхажа, энэ хүдэлмэриие октябриин 15 болотор хаа хаанагүй дүүргэхэ шухала.

Үрэжүүлгын энэ түрүү аргые үргэнөөр хэрэглэн, хонидой минии ороондо ороxo ябадалые үндэһөөрнь усадхажа, хүдөө ажахынгаа баялиг—хонин һүрэгые улам олошоруулхын тула шармайн оролдохо сагнай тулаа. Хонидоо һубайруулангүй, абаһан түлнүүдээ гарзагүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлэн, ерэхэ үбэлөө һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаа һаа, түүхэтэ долоон жэлэй агууехэ түсэбүүдые дүүргэхэ хэрэгтэ хубитаяа горьтойгоор оруулхабди.

Нүхэд хонишод, техник-үрэжүүлэгшэд! Энэ шухала хэрэг танай оролдолго, шадабариһаа гол түлэб дулдыдаха бшуу!

...хэд Морис Торез, Вальтер Ульбрихт нүхэд Н. С. Хрущевтой, М. А. Сусловтай уулзаба

...ветскэ Союзда амаржа байһан ...ациин Коммунистическэ пар... генеральна секретарь нүхэр ... Торез, Германиин Нэгэдэмэл ...алистическэ партиин ЦК-гэй ...эхи секретарь нүхэр Вальтер ...брихт КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэ... секретарь нүхэр Н. С. Хрущев ... КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй ... секретарь нүхэр М. А. ...словтай энэ оной сентябриин 12-... КПСС-эй ЦК-дэ уулзаа.

Уулзалгын үедэ хани халуун хөөрэлдөөн болоо.

Хөөрэлдөөнэй һүүлээр нүхэдэй ёһоной сайлалган болоо. Нүхэд Н. С. Хрущев, М. А. Суслов, М. Торез, тэрэнэй һамган—ФКП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүн Жаннетта Вермерш, В. Ульбрихт, тэрэнэй һамган Лотта Ульбрихт обед дээрэ байгаа.

(ТАСС).

НҮХЭД ЖОЛООШОД! СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨНДЭ БҮГЭДӨӨРЭН ХАБААДАГТЫ!

Жолоошон Иван Федорович Редкозубов 1-дэхи АТК-дэ хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда эрхим ажалаараа шалгардаг. 1940 онһоо хойшо хүдэлхэ зуураа, конторын хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна организациин зүгһөө олон дахин магтаалда хүртэһэн байха юм. Шэнэ ургасын таряа богони болзорто гүрэндэ худалдаха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахын зорилгоор Иволгын «Улаан Оронго» колхоздо нүхэр Редкозубов таряа шэрэлсэнэ. Энэ эрхим жолоошон халаанайнгаа даабари 2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. Хайдуровай. фото.

Гүрэнтээ сүм тоособо

Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид (Баргажан) КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан, гүрэндөө 3723 центнер һайн шанартай таряа тушаажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Эндэхид аймаг соогоо түрүүлэн таряагаа амяарлан хадажа дүүргэбэ. Хадаһан 900 гектарайнь га бүриһөө 18—20 центнер ороһон хуряагдана. Колхозой эрхим машинист Бадма Гомбоев хамта 299 гектар таряа хадаба.

Гадна Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз таряа худалдаха түсэбөө 130 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ. Мүн лэ энэ колхоз таряагаа амяарлан хадажа дүүргээ.

„Эрхим жолоошон" гэһэн магтаалтай

Партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумэй хүндэлэлдэ республикымнай колхоз, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд шэнэ амжалта туйлана. Таряа хуряалгые тон богони болзорто дүүргэхын, ороһо таряа түсэбһөө гадуур гүрэндөө худалдахын түлөө мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ байнхай. Таряа шэрэдэг автомашинын жолоошод энэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой жолоошод жэшээтэ һайнаар ажаллажа, республика дотороо суурхуулна. Эндэхи 5 жолоошод «эрхим жолоошон» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Энэ колхозой эдэбхитэй, шадабари дүршэлтэй жолоошод коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ абаха мүрысөөндэ үшөө хабар байхада оролсоод, дээшэлүүлэгдэһэн социалистическэ уялгануудые абаһан байгаа.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой жолоошод шэнэ ургасынгаа таряае богонихон болзорто, шанартайгаар хуряахын түлөө тэмсэжэ оролсонхой.

—Хуряалга, таряа худалдалгын харюусалгатай үедэ жолоошодой үүргэ шиидхэхы удхашанартай. Тиимэһээ бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэй, бүтээсэтэйгээр ажаллахые оролдонобди. Маанадай дунда нормоёо дүүргэдэггүй нэгэшье хүн байхагүй. Харин булта даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай болонхойбди, — гэжэ жолоошод мэдүүлнэ.

Жэшээлбэл, «ГАЗ-51» машинада ажалладаг эрхим жолоошон Семён Иванович Тугарин комбайнһаа таряа шэрэхэдээ даабаряа 2 дахин, дээшэшье дүүргэнэ. Тэндэхи харгын яама ялхитай, муушье хадань, һүүлэй 9 хоногой туршада 30 модоной газарта 774 центнер таряа тэрэ шэрэһэн байна. Мүн жолоошод Григорий Конев, Андрей Конев гэгшэд энэ нүхэрһөө гээгдэнгүй, ана мана ябана.

Машинын ямар нэгэ шалтагаанаар һаатаха, эбдэрхэ ушар үзэгдэдэггүй.

—Машиньгаа хойноһоо сүлөөтэй сагтаа ходо хаража, деталь, частьнуудыень шалгажа, тоһодожо ябахада эбдэрдэггүй,—гэжэ жолоошон Григорий Яковлевич Конев хөөрэнэ.

Жолоошодой, механизаторнуудай оролдосотой бэрхээр ажаллаһанай ашаар колхоз таряа хуряалга, тушаалгаар аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гаранхай. Һүүлэй мэдээгээр 1700 шахуу центнер таряан гүрэндэ худалдагдаба.

Эдэ үдэрнүүдтэ таряа тушаалга колхоздо үргэлжэлһөөр байна.

Е. Ненашев.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ ошобо

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй делегациие толгойлогшын орлогшо В. В. Кузнецов, делегациин гэшүүд: РСФСР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Д. Яковлев, Армениин ССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Г. Мартиросян, делегациин гэшүүдэй орлогшонор болон бусад хүнүүд ООН-эй Генеральна Ассамблейн XIV сессидэ хабаадалсахын тулада Нью-Йорк орохоёо сентябриин 12-то Москваһаа мордобо.

УССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Ф. Паламарчук түрүүтэй Украинын ССР-эй делегаци, БССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. В. Киселев түрүүтэй Белоруссиин ССР-эй делегаци ООН-эй Генеральна Ассамблейн сессидэ хабаадалсахаяа нэгэн доро мордолсоһон байна.

„Ленин" гэжэ атомна ледоколые ленинградайхид угтаба

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 12. (ТАСС). Мүнөөдэр Москвагай сагаар 12 час 30 минутада «Ленин» гэжэ атомна ледокол Нева мүрэндэ ороһон байна.

Нева мүрэнэй эрье дээрэ суглараһан хэдэн олон мянган ленинградайхид ледокольно флодой флагманиие, тэрээнэй командые халуунаар амаршалан угтаа.

ТАСС-эй мэдээсэл

Замбуулин соогуур дабшажа, һарада хүрэхэ ракетые Советскэ Союзай табиһан тухай

Замбуулинай захагүй дайдые шэнжэлхэ, түбинүүдэй хоорондо ниидэхэ бэлэдхэл хэхэ программатай зохилдуулан, замбуулин соогуур дабшаха ракетэ 1959 оной сентябриин 12-то Советскэ Союзһаа хоёрдохёо амжалтатайгаар дэгдээгдэбэ.

Һарада хүрэтэр ниидэжэ, замбуулинай дайдые шэнжэлхэ зорилготой энэ ракетэ олон таһагтайгаар бүтээгдэжэ табигдаа.

Ракетын һүүлшынь таһаг замбуулин соогуур дабшаха хоёрдохи скоростьһоо түргэнөөр—секунда соо 11,2 км. зайе гаталан, һара тээшэ дабшажа ябана.

Москвагай сагаар сентябриин 12-ой 15 часта замбуулин соогуур дабшаха советскэ ракетэ газарһаа дээшэ 78,5 мянган километртэ ошоод, Шэнэ Гвиней аралһаа хойхонуур ябаба.

Замбуулин худар табигдаһан ракетын һүүлшынь таһаг 1518 кг. (түлишэгүйгөөр) шэгнүүртэй, залагдан дабшадаг ракетэ болоно. Энээн дээрэ шэнжэлхы ухаанай, радиотехническэ аппаратуратай контейнер тодхогдонхой. Тэрэнь монсогор хэлбэртэй, хии орохогүй болгогдоод, газаар дүүргэгдэнхэй. Контейнер соохи хүйтэн, дулаание оньһон аргаар тааруулха түхеэрэлгэ бии.

Дабшаха замдаа ороһоной һүүлээр шэнжэлгэ хэхэ, хэмжэн тодорхойлхо аппаратуратай контейнер ракетын һүүлшынь таһагһаа һалаһан байна.

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетын туһаламжаар иимэ юумэн хэгдэхэ ёһотой гэбэл:

— Газар дэлхэйн суранзата бүһэлүүрые, һарын суранзата бүһэлүүрые шэнжэлхэ;

— Газар дэлхэйе тойроһон радиациин поясуудые шэнжэлхэ;

—замбуулиндахи элшэ туяагай хүсые, тэрэнэй хайшан гэжэ хубилдагые шэнжэлхэ;

— замбуулинай элшэ туяа доторхи хүндэ ядронуудые шэнжэлхэ;

— түбинүүд хоорондохи болосуудта хабаатай газай гол хубинуудые шэнжэлхэ;

— жэжэхэн һолир ододые шэнжэлхэ.

Шэнжэлгэ хэхэ, хэмжэн тодорхойлхо аппаратурын шэгнүүрынь оньһо хүдэлгэдэг зүйлнүүдтэеэ, контейнертэеэ хамта 390,2 килограмм болоно.

Шэнжэлгэ хэжэ тодорхойлһон, ракетын хаана ябаһые бүридхэн гаргаһан, ниидэлгыень хинаһан мэдээнүүдые Газар дэлхэй тээшэ дамжуулхын тула тэрээн дээрэ иимэ юумэнүүд тодхогдонхой:

— хоёр частотада—20,003 ба 19,997 мегагерцэлэ дамжуулга хэхэ радиопередатчик.

Энэнь 0,8-һаа 1,5 секунда хүрэтэр сагай хугаса соо телеграфна дамжуулгын түхэлтэй дохёонуудые үгэхэ, 20,003 мегагерц хэмжээтэй нэгэдэхи частотын үнгэрхэ үе соо хоёрдохи частотын—19,997 мегагерцын зайтай дохёо дамжуулагдаха юм;

19,993 мегагерцын, 39,986 мегагерцын зайтайгаар хүдэлхэ радиопередатчик.

Энээнэй дамжуулһан дохёонуудынь 0,2-һоо 0,8 секундын зайтай дамжуулга болоно. Дамжуулгын дабтагдаха зай 1 плюс минус 0,15 герц болоно;

— 183,6 мегагерцын зайтайгаар хүдэлхэ радиопередатчик.

Замбуулин соогуур дабшаха энэ ракетэдэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай гербтэй, мүн 1959 он, сентябрь гэһэн гаршагтай бишыхан тугууд бии.

Замбуулин соогуур дабшаха ракетые нюдөөрөө гү, али дурамаар шэнжэлэн харахын тула натриин мана—һүүлтэй хэмэл одо бии болгодог тусхай аппаратура тэрээн дээрэ тодхоотой. Тиимэ одон Москвагай сагаар сентябриин 12-ой 21 час 39 минута 42 секундада бии болоод, Бүргэд, Урда зүгэй Загаһан гэдэдэг бүлэг мүшэдэй хоорондохи бэлшэр шадар байдаг Водолей гэжэ бүлэг мүшэдэй тэндэ харагдаха байха.

Һүүлтэ одоной экваториальна кординадуудынь: шанха өөдөө 20 час 41 минута, һөөлжэһэн тээшээ—минус 7,2 градустай тэн байха.

Һүүлтэ хэмэл одые Дунда Азиин, Кавказай, Украинын, Белоруссиин, СССР-эй Европодохи газар дайдын Центральна хубиин, тэрэшэлэн Европын, Африкын, Дүтын Зүүн зүгэй оронуудай, Индиин, Хитадай баруун хубиин газар дээрэһээ тусхай аргаар шэнжэлэн хаража, зурагыень буулгажа болохо байна.

Замбуулин соогуур дабшаха энэ ракетэ дээрэ тодхогдоһон бүхы радиопередатчигууд һаадгүй хүдэлһөөр. Газар дээрэхи радиотехническэ станцинууд ракетын борт дээрэһээ шэнжэлхы мэдээнүүдые абажа байнхай.

Автоматическа оньһон нарин зэмсэгүүдые хэрэглэн шэнжэлгэ хэдэг станцинууд Советскэ Союзай олон нютагуудта эмхидхэглээд, ракетын дабшаһан параметрые таһалгаряагүй тодорхойлжо байна. Тиигэжэ абтаһан мэдээнүүдые шэнжэлхэ, ракетын ямар газараар ябаһые тодорхойлхо хүдэлмэри түргэн хүдэлдэг электронно-тоололгын машинануудай туһаламжаар хэгдэнэ.

Замбуулинай ракетын дабшалга тухай мэдээнүүд Советскэ Союзай бүхы радиостанцинуудаар дамжуулагдаха.

Даб дээрэхи мэдээнүүдһээ харахада, энэ ракетэ уридшалан багсаагдаһан траекторидо дүтэшэгүүр дабшана. Замбуулин соогуур дабшагша ракетэ Москвагай сагаар сентябриин 14-нэй 00 час 05 минутада Һарада хүрэхэ гэжэ тухайлагдана.

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетын амжалтатайгаар табигдаһаниинь—замбуулиниие шэнжэлхэ, эрхэ мэдэлдээ оруулха хэрэгтэхи тон шухала шэнэ шата болоно. Энэмнай замбуулинай дайдые шэнжэлгын талаар дэлхэйн оронуудай хоорондоо харилсаха арга боломжые үргэдхэхэ, тиигээд уласхоорондын түгшүүрилтэй шанга байдалые саашадань һуларуулха ба амгалан байдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһа дүхэм болохо байха.

ТАСС-эй МЭДЭЭСЭЛ

Сентябриин 14-дэ, Москвагай сагаар 0 час 2 минута 24 секундада замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетэ Һарада хүрэһэн байна. Ондоо одо мүшэндэ Газарһаа замбуулин соогуур шиидэн ошолго түүхэдэ анха түрүүнээ бэелүүлэгдээ. Энэ элитэ ехэ ушарые тэмдэглэхын тулада Советскэ Союзай гербын дүрсэтэй, мүн «Советскэ Социалистическэ Республиканuудай Союз, 1959 он, сентябрь» гэһэн бэшэгтэй бишыхан тугууд Һарада эльгээгдээ.

Ракетын Һарада ошожо хүрэхэдэнь, бишыхан тугуудай бүтэн үлэхын тула тэрэниие зохёон байгуулгын үедэ хэмжээнүүд абтаһан байгаа.

Научна хэмжэлгэнүүдэй программа дүүргэгдэбэ.

Научна болон хэмжэлгын аппаратуратай контейнер соонь тодхогдоһон радиотүхеэрэлгэнүүд ракетын Һарада ошожо бууха үедэнь хүдэлхэеэ болиһон байна.

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ ракетын Һарада хүрэжэ ошоһон ушар наука, техникын элитэ ехэ амжалта болоно. Юртэмсэ огторгойе шэнжэлгэдэ шэнэ хуудаһан нээгдэбэ.

НҮХЭД МЕХАНИЗАТОРНУУД, ЖОЛООШОД! Түрүүшүүлhээ жэшээ абажа, сентябриин 20 хүрэтэ[...] ургаса хуряалгаяа дүүргэжэ, гүрэндэ таряа худалдаха, тушааха уялгаяа бэелүүлэе!

☆ ☆ ☆

Хүдөө ажахын хүдэлмэриин ябаса тухай

☆

1959 оной сентябриин 10-най байдалаар хэгдэhэн шэнжэлэл

☆ ☆

Республикымнай таряалан дээрэ хаа хаанагүй хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай hайн ургаса ургаа. Энэ хадаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, партийна, советскэ болон комсомолой органуудай энэ жэлдэ хэhэн горьтойхон хүдэлмэриин аша үрэ мүн болоно. Зүгөөр баян ургаса ургуулха гээшэ бүхы хүдэлмэриимнай имагтал хахадынь болоно бшуу. Хэрбээ хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэриие, илангаяа ургаса хуряалгые хаhа саг соонь дүүргээ hаа, гүрэндэ ороohо таряа, хартаабха болон огородой эдеэ худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргээ hаа, hайн амжалта туйлаха байнабди.

Зарим аймагууд, колхоз болон совхозууд таряа хуряалга, гүрэндэ таряа тушаалгаяа эмхитэйгээр эхилээд, энэ хүдэлмэрсэ амжалтатайгаар ябуулна. Кударын аймагай колхозууд таряа хадаха, гүрэндэ тушааха хүдэлмэрээ дүүргүүтэй байна. Энэ талаар Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Мансуровский) hайн амжалта туйланхай. Мүн таряа хуряалга дээрэ мүрысөөнэй үүсхэл гаргаhан Борьёогой совхозойхид, Кяхтын, Сэлэнгын совхозууд таряагаа сабшаха хүдэлмэрээ дүүргэхэ дүтэлөө. Энэ хүдэлмэри Бичурын, Мухаршэбэрэй олохон колхозуудта муу бэшээр ябуулагдана. Мухаршэбэрэй аймагай колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд гүрэндөө 1 миллионhоо бага бэшэ гэхэ гү, али таряа тушааха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Бичурынхид мүнөө жэлдэ 800 мянга гаран пүүд ороohо таряа тушааха юм. Сентябриин 10-да энэ уялгынгаа ёhоор бичурынхид хахад миллион шахуу пүүд ороohо таряа тушаагаа. Тэрэ тоодо Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Бадмаев) 100 мянга шахуу пүүд ороohо таряа тушаагаад, түсэбөө нэгэ хахад дахин үлүүлэн дүүргээ. Таряа тушааха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэhэн тухайгаа Борьёогой совхозой коллектив, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхоз элидхэлжэ байна.

Таряа хуряалга дээрэ жатка, комбайнуудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашагладаг механизаторнуудай баатаршалга тухай үльгэр жэшээнүүд аймаг бүхэндэ бии. Борьёогой совхоздо мүрысөөнэй үүсхэл гаргаhан машинист Метёлкиной нэрэ бүхы республика доторнай алдаршанхай. Мүнөө энэ совхоздо баалнуудые суглуулхадаа комбайнернууд Каратаев, Жаркой, Суетин болон бусад үндэр бүтээсэ туйлана. Хэжэнгын аймагай комбайнернууд Цыжипов, Бадмаев, Бичурын аймагай — Паньков, Перевалов, «Эрдэм» совхозой машинист Вампилов, Кяхтын аймагай — Доржиев болон бусад олон хүнүүд техникээ hайнаар хэрэглэжэ, үдэр бүри нормоёо 1,5—2 дахин үлүүлэн дүүргэнэ. Хүдөөгэй ажалшадта республикымнай городууд болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудай ажалшад, тэрэшэлэн дээдэ, дунда hургуулинуудай коллективүүд ехэ туhа хүргэнэ. Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ Улан-Удэhээ ошоhон 6 мянга гаран хүнүүд, ашаанай мянга гаран автомашинанууд хүдэлнэ. Энэмнай горьтойхон туhаламжа гээшэ. Хүдөөгэй ажалшад городуудhаа ерэhэн хүдэлмэришэд, алба хаагшад, студентнүүдтэ үнэн зүрхэнhөө баяр баясхалан хүргэнэ. Мүнөө ургаса хуряалгын шиидхэхы үеын ерээд байхада энэ туhаламжа hулархагүй, харин улам шангадхагдаха ёhотой.

Гэбэшье ургаса хуряаха, гүрэндэ таряа тушааха хүдэлмэриие хурдан түргэнөөр ябуулха арга боломжо хаа хаанагүй hайнаар хэрэглэгдэнэ гэжэ хэлэхын аргагүй. Олохон колхоз, совхозууд энэ хүдэлмэриие үшөөл удаанаар ябуулна. Энээнэй урда тээхи табан хоногойхитой сасуулбал, сентябриин хоёрдохи табан хоног соо таряа хуряалгын хүдэлмэри нэгэ бага хурдадхагдаа. Энэ табан хоногой хугасаа соо республикамнай гүрэндөө 1 миллион пүүд таряа тушаагаа. Тиихэдэ уялгын ёhоор 5 миллион пүүд ороohо таряанай тушаагдаха байбашье, хуряалгын эхилhэнhээ хойшо 2 миллионhоо багаха үлүүтэй таряан тушаагданхай. Энэ табан хоног дотор 40 мянган гектарай таряан сабшагдаа, 41 мянган гектарай баалнууд суглуулагдаа. Зүгөөр республикамнай нёдондоной 10 хоногойхидо орхоодоо 12 мянган гектараар бага хэмжээнэй таряа сабшаhан байна. Хэрбээ бүхы техникээ зүбөөр ашаглаад байгаа hаа, нэгэ хахад дахин ехэ хүдэлмэри хэхэ дүүрэн аргатай байгаабди. Гэбэшье энэ арга боломжо хэрэглэгдээгүй үлэшоо. Сентябриин 10-най байдалаар колхоз, совхозуудта бүхы таряанай хахадhаань ехэ хуби ургажа байhан зандаа, 70 гара мянган гектарай таряан баалнууд зандаа хэбтэhээр. Тэрэшэлэн горьтой хэмжээнэй хартаабха, огородой эдеэн хуряагдаадүй. Энээн дээрэhээ харахада, hанаагаа амарха ямаршье үндэhэ баримта байхагүй болоно. Илангаяа гээгдэнги Ярууны, Сэлэнгын, Кабанскын аймагуудта ороohото ургамалнуудые хуряаха түсэб оройдоо 26—28 процент дүүргэгдэнхэй. Гэхэ зуура сабшагдаhан таряанай хахадhаань ехэнхинь баалнуудтаа хэбтэhээр. Ярууны, Закаменай аймагуудта гүрэндэ таряа тушааха хүдэлмэри ёhотоор эхилээдүй. Жэшээлхэдэ, Ярууны аймагта hүүлшын 5 хоногой турша соо миил 1160 гектарай таряан сабшагдаа, тиихэдэ бүхы дээрээ тус аймаг нёдондонойхиhоо 5 мянган гектараар бага таряа хадаhан байха юм. Сэлэнгын аймагай колхозууд үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 7 мянган гектараар бага таряа хаданхай. Зүгөөр Сэлэнгын аймагта тохёолдоhон байдал тон аали нобшоор усадхагдажа байна.

Гүрэндэ таряа тушааха хүдэлмэри элдэб шалтагаанаар hаатуулхые hэдэдэг эдэ аймагуудай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй баримталдаг hанаан бодолые эрид шангаар буруушааха шухала. Илангаяа Ярууны аймагай колхозууд муугаар сэбэрлэгдэhэн ороohо гүрэндэ тушаахые hэдэжэ, буруу замда ороhон байха юм. Жэшээнь, тус аймагай «Рассвет» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Жалсанов сентябриин 10-да 27 процент, тэрээнhээшье ехэ шиигтэй ороohо таряа элеваторта тушаахые hэдэhэн байгаа. Ярууны, Сэлэнгын, Закаменай, Кабанскын аймагуудай колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд ургаса хуряаха, гүрэндэ таряа тушааха хүдэлмэриие эрид шууд түргэдхэхэ уялгатай. Хэрбээ сэлмэг үдэрнүүдые хүлеэгээд hууха болоо hаа, ажал хэрэгтэ яашагүй ехэ хохидол ушаруулагдаха бшуу. Сагай уларилай бюрогой мэдээсэhэнэй ёhоор, сентябриин гурбадахи арбан хоног соо шанга хүйтэн болохо, ехэ саhан орохо байна. Энээнийе хараадаа абангүй байхын аргагүй. Республикын болон ороной түрүү ажахынуудай жэшээгээр ургаса хуряаха, гүрэндэ ороohо тушааха хүдэлмэри сагай уларилай ямаршье үедэ үдэр hүнигүй ябуулагдаха зэргэтэй.

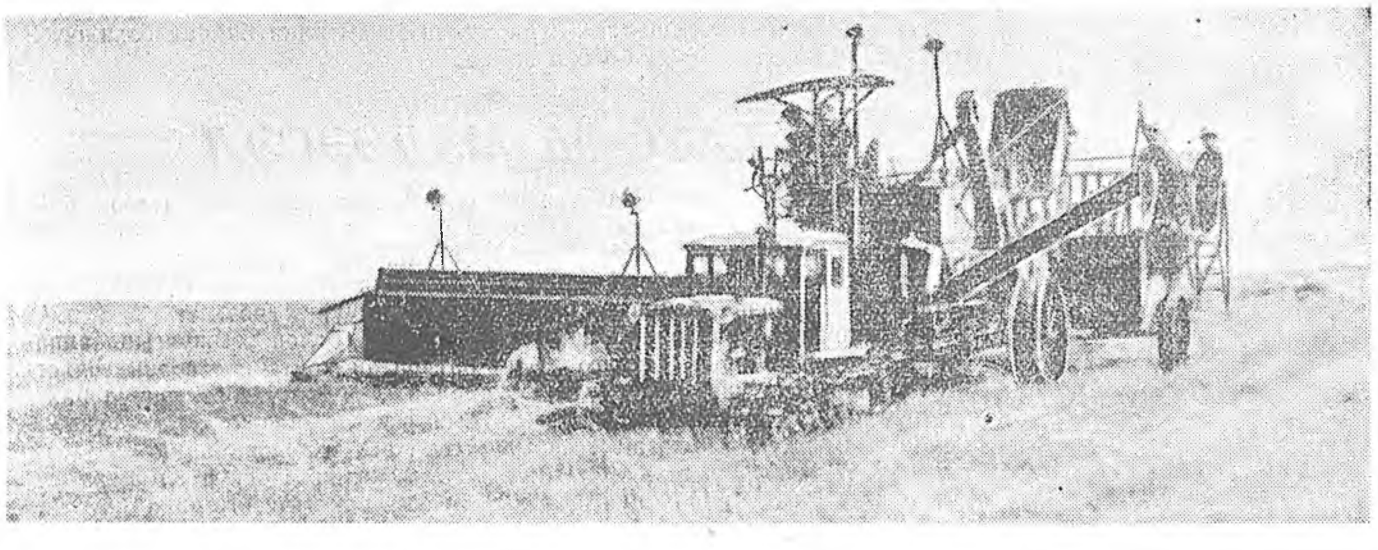
Мүнөө республикымнай колхоз, совхозууд ургаса хуряаха, таряа тушааха ажалайнгаа шиидхэхы үедэ ороод байна. Энэ хүдэлмэридөө хайшаh гээд амжалта түйлахаб гэбэл, механизатор бүхэн халаан бүриингөө нормо үлүүлэн дүүргэхэ, бии байhан техникээ шадамараар хэрэглэхэ, түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ ёhотой. Таряа хадахадаа 2—3 жаткануудые холбобохо, унаhан таряа сабшахадаа, hалхинда хүдэлhэн баалнуудые суглуулхадаа эксцентриковэ мотовила болон бусад хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй. Хура бороотой сагта Павлодарай комбайнер Пфлюг гэгшын дүй дүршэл хэрэглэхэ шухала. Тэрэнэй дүршэл хэрэглэбэл, сабшагдаhан баалда хура бороошье, hалхиншье аймшагтай бэшэ юм. Энээнhээ хойшо сэлмэг үдэрэй үсөөн байха хадань час бүхэнийе аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ тон ехэ удхашанартай. Тиихын тула hүниндөө баалнуудые суглуулха, hүниндөө комбайнаар сэхэ хадаха хүдэлмэри эмхидхэхэ, комбайнернуудай хоёр халаанда хүдэлхэ ябадал дэлгэрүүлхэ шухала. Тиигэжэ сентябриин хоёрдохи арбан хоногто бүхы колхоз, совхозууднай таряа хуряаха, хартаабха малтаха хүдэлмэрээ сүм дүүргэхэ ёhотой, бүхы арга боломжошье бии.

Хүдөө ажахын продуктнуудые гүрэндөө саг болзор соонь тушааха гээшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн. Мүнөө жэлдэ гүрэндөө таряа, огородой эдеэ болон хартаабха тушааха түсэбөө дүүргэхэ, нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Таряа тушааха талаар абаhан уялгаяа дүүргэхын тулада үшөө 3 миллион пүүд ороohо таряа тушааха ёhотойбди. Мүн хартаабха, огородой эдеэ тушаалга hаяшагай эхилээ. Бодоод үзэхэдэ, горьтойхон хэмжээнэй хүдэлмэриие айхабтар богони болзор соо хэхэ ушартай болонобди.

Бэлэдхэлэй пунктнуудта ороohо таряа, хартаабхын үдэрhөө үдэртэ таhалдангүй ябуулагдажа байхаар ажал хэрэгээ эмхидхэхэ ёhотойбди. Энэ хэрэгтэ автомашинанууд шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Тиигэбэшье зарим нютагуудта, тусхайлбал, Хориин, Ярууны, Иволгын аймагуудта таряа ашаха, буулгаха үедэ автомашинануудай олонхи ушарта мини байха ябадал үзэгдэнэ. Энээнтэй эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй. Мүнөө болоод байхада аймагууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд автотранспортын хүдэлмэриие ямараар эмхидхэнэб, hайнаар хүдэлдэг жолоошодто үгтэхэ урмашуулгын түлбэри колхоз, совхоз бүхэндэ ямараар бэелүүлэгдэнэб, — эдэ бүгэдэhөө бүхы ажал хэрэг гол түлэб дулдыдаха бшуу. Тинхэ зуура таряа хуряаха, шэрэхэ үедэ ороohо таряанай гээлтэ хоролтотой hуларшагүй шангаар тэмсэхэ гээшэ тон шухала.

Олонхи аймагуудта таряа хуряалгын хажуугаар тэжээл бэлэдхэлгэ, силос даралга үргэлжэлүүлэгдэhээр. Эдэ хүдэлмэринүүдые хурдан түргэнөөр ябуулха уялгатайбди. Зүгөөр олохон колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ 8 мянга гаран гектар кукуруза хуряагдаагүй hууhаар. Мүн хуряагдаагүй байhан горьтой зелёнко силостэ дарагдаха зэргэтэй. Илангаяа Хэжэнгын, Кяхтын, Хориин аймагуудта ехэхэн газар дээрэ кукуруза хуряагдаадүй, мүн эдэ аймагуудта сабшалангуудай гурбанайнь нэгэ хубиhаа ехэнхинь сабшагдаагүй байhаар. Тиимэ болохолоороо, тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри саашадаашье хурдан түргэнөөр ябуулагдаха болоно. Ургаса хуряалгын хажуугаар ерэхэ жэлэй ургаса тухай hанаашалха саг тулаа. Парые хоёрлохо, намарай пар хахалха хүдэлмэриие эдэ үдэрнүүдтэ хаа хаанагүй дүүргэжэ, ерэхэ хабартаа тарилгаяа имагтал нимэ пар дээрэ хэхэ ёhотойбди.

Хүдөөгэй ажалшадай абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые эрхим hайнаар угтахынь тула аймагууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүхы ажал хэрэгээ ёhотой hайнаар эмхидхэхэ уялгатай.

Мухаршэбэрэй «Коммунизм» колхозой комбайнер Лазарь Агафонович Гусляков тракторист Иван Калистратович Якимов хоёрой агрегат баалнуудые суглуулхадаа hайнаар ажаллана, гектар бүриhөө 20—25 центнер ороohо сохино. Зураг дээрэ: нүхэд Гусляков, Якимов хоёрой агрегат Сулхара нютагта баалнуудые суглуулжа ябана. А. Мантаевай фото.

☆

Хүн бүхэнэй оролдосо — бүгэдын амжалта

КПСС-эй ЦК-гэй болохоёо байгаа Пленумэй хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ Хэжэнгын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд оролсонхой.

hүүлшын 3 үдэрэй туршада 1135 центнер ороohон гүрэндэ тушаагдаба.

Жэшээлхэдэ, комбайнер Иван Будниковай агрегат 5 хоног соо 107 гектар сабшажа, аймаг соогоо түрүүлэн гараа. Тус агрегат үдэр бүхэндэ 15 гектар сабшаха нормотой аад, 20—22 гектарта хүргэнэ. Механизатор Н. Ямпиловай агрегадайхид 6 хоногой туршада «С-6» комбайнаар 126 гектар хадаад, хоёрдохи hуурида ябана.

Автомашинын жолоошодой дунда Авдей Иванов түрүүлнэ. Хориин бэлэдхэлэй пунктда ороohо шэрэхэ зуураа, үдэрэйнгөө даабари тэрэ 200 процентдэ хүргэнэ.

hаяхан колхозой правлени 5 хоногой дүн гаргаад, ажалай олон түрүүшүүлдэ шан барюулба.

Б. Шойнжонов.

Машинануудые бүлэглэн ябуулхада бүтээсэтэй

Кударын аймагай колхозуудай механизаторнууд энэ жэл комбайн, жатkануудаа бүлэглүүлэн ябуулжа, таряа хуряалгада эрхим амжалта туйлана.

Аймагай «Путь к коммунизму», «Путь Октября», Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд эртынгээ ороohото ургамалнуудые хадажа дүүргэнхэй.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд Шайдуров, Ложкин гэгшэдэй даадаг агрегадууд КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй угтамжада социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлээ. «Путь к коммунизму» колхозой механизатор Иннокентий Жарников, «Путь Октября» колхозой механизатор нүхэр Кривогорницын, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Улаханов гэгшэд уялгануудаа холо үлүүлэн дүүргэжэ ябана. Кировэй нэрэмжэтэ колхозой дүршэлтэй механизатор нүхэр Агафонов мүн лэ түрүүшүүлэй зэргэдэ оронхой. Эдэнэр тус бүридөө 700-hаа 1000 гектар хүрэтэр таряа хадаад байна. Тиихэдэ Николай Серебренников, Василий Игумнов, Иван Жарников, Изот Кривогорницын, Кирилл Семенов гэгшэд тус бүридөө 250—280 гектар хадаа юм. Эдэ түрүүшүүл халаан бүхэндөө 30—35 гектар эрхим шанартайгаар хададаг.

Дээрэ дурсагдаhан колхозуудта хадагдаhан таряан суглуулагдажа байнхай. Тоогууд дээрэхи хүдэлмэри 2 халаанда эмхидхэгдээ. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Перевалов, парторганизациин секретарь нүхэр Кривогорницын) гүрэндэ таряа тушаалгаар шалгарна.

Машинануудые хэды хэдыгээрнь бүлэглүүлэн ябуулха арга тэжээл бэлдэлгэдэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энээнэй ашаар колхозууд нёдондоной энэ үеынхиhөө 3 дахин ехэ силос дараба. Ондоогоор хэлэхэдэ, үнеэн бүхэндэ 10 тонно хүртэхэ болоно. Гадна «Дружба» колхозойхид үнеэн бүридэ 14 центнер гэхэ гү, али 10426 тонно силос дараад байна.

С. Таханов.

☆ ☆

Республикымнай ниислэл хото—Улан-Удын элеваторта халюурма hайхан ороohо ашаhан автомашинанууд зүг бүхэнhөө ерэжэл, ерэжэл байна. Эндэ Иволгын, Тарбагатайн, холын Яруна, Хэжэнгын колхозно таряашад түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ургуулhан элбэг ургасынгаа дээжые Эхэ оронойнгоо амбаарта оруулжа байнхай.

— Алексей, хэдые асараабши?

— 4 тонно тухай. Ши хэдые асарбаш. Түсэбөө дүүргэхэ болоо гүт? —гэжэ нүгөөдэнь асуугаад, баhал тиимые асараалби даа, мүнөө hүүлшынгээ эрьесэ хэхэеэ ошохомнай гэбэ. Эдэмнай Иволгын «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудта туhалжа байhан совнархозой 1-дэхи АТК-гэй жолоошод Алексей Федорович Гусев, Иван Федорович Редкозубов гэгшэд байба.

Тииhээр байтар үшөө 5—6 машинанууд hубарилдан элеватор руу ороно.

Элеватор соо таряа сэбэрлэдэг, хатаадаг машинануудай хүдэлхэ, хүнхинэхэ абяан замханагүй. Тэндэ ажаллагшад баhал сүлөөгүй хэбэртэй. «СЗСВ-47» гэжэ маркын 2 агрегадтай сушилкын хажуугаар обоолоотой таряан бага боложол байна. Энэ сушилкада аймагуудhаа асарагдаhан нойтоншог таряан дахин хатаагдаад, складта хэгдэнэ. Сушилкые хүдэлгэгшэ мастер Надежда Вапник сэхэл сүлөөгүй ажаллана.

—Агрегадаа hайса хүдэлгөө hаамни, колхозуудhаа асарагдаhан таряан түргэн зуура складта оруулагдаха бшуу,—гэжэ тэрэ хөөрөөд:

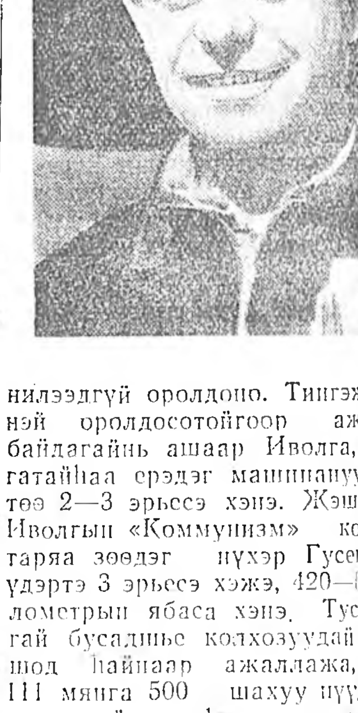
— Эдэ жолоошодой гүйлгэлдэхэ гээшэнь ухаангүй. Баhал мүрысэжэ байдаг юм ааб даа. Бишье тэдэнтэй мүрысэнэб,—гэбэ. Зүб лэ даа, нүхэр Вапнигай хүдэлгэhэн агрегадта сүүдхэ соо 45 мянга шахуу центнер ороohон хатаагдан сэбэрлэгдэжэ, республикын 5 аймагуудhаа ерэhэн таряанай ехэнхи хубинь складта оруулагданхай. Энэ эхэнэрэй жэшээгээр складые даагшын туhалагша Халиша Валеева, лабораторие даагша Анна Зорина болон бусад эршэмтэйгээр ажаллажа, таряа шэрэжэ байhан автомашинануудые hаатуулхагүйн хойноhоо нилээдгүй оролдоно. Тиигэжэ [...]нэй оролдосотойгоор ажал[...] байдагайнь ашаар Иволга, Т[арба]гатайhаа ерэдэг машинанууд [...]тээ 2—3 эрьесэ хэнэ. Жэшээл[хэдэ], Иволгын «Коммунизм» колхо[зой] таряа зөөдэг нүхэр Гусев [...] үдэртэ 3 эрьесэ хэжэ, 420—500 [ки]лометрын ябаса хэнэ. Тус [аймагай] бусадшье колхозуудай [жоло]шод hайнаар ажаллажа, [...] 111 мянга 500 шахуу пүүд [...] шанартай ороohо элеваторта [...]жа тушаанхай. Илангаяа «8-е [мар]та», «Улаан Оронго», Кировэй [нэ]рэмжэтэ колхозуудhаа, Иво[лгын] совхозой 5-дахи отделениhээ [...] шанартай ороohон тушаагдаба.

Мүн бусадшье аймагуудhаа [эр]хим шанартай таряан үдэр [...] тудам бүри ехээр асарагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (дээрэhээ [до]шоо): 1-дэхи АТК-гэй жолоо[шо] Александр Анисимович Наконе[ч]ков Иволгын «Улаан Оронго» [кол]хоздо таряа шэрэжэ байнхай. [...] дабаритай энэ жолоошон 9 [...] туршада 72 тонно таряа бэлэдх[элэй] пунктда тушаагаа. 2. Иволгын [...]хоз таряа тушааха сентябриин [...] түсэб дүүргэжэ байна: Зураг [...] таряа тушаажа байhан үе [...]лагдана.

М. Мункожаповай текст

Л. Хайдуровай фото

РЕПОРТАЖ. Халюурма ороо[...] тээhэн автомашинанууд

33 МЯНГАН ПҮҮД ТАРЯАН ТҮСЭБhӨӨ ГАДУУР ХУДАЛДАГДАА

Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд 16 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха гэhэн уялгаяа болзорhоонь урид дүүргэбэ

Манай колхоз таряан ажахыгаар ехэ юм. Артелиимнай гэшүүд баян ургаса ургуулхын хойноhоо ехэ тэмсэл гаргажа, ороohо таряанайнгаа ургасые нилээд дээшэлүүлээ. Хэрбээ нёдондо жэлдэ колхознай бүхы дээрээ 40-өөд мянган центнер ургаса абаhан байбал, мүнөө жэлдэ 60 мянган центнерhээ бага бэшэ ороohо таряа абаха зорилготой.

Байгша ондо манай артель 4705 гектарта ороohо таряа, тэрэ тоодо 3100 га шэниисэ тариhан байгаа. Мүнөө хуряалгымнай хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа, ороohо таряанаймнай хахад хубинь хуряагдаа. Полиимнай зарим участогуудhаа гектар бүриин 25—30 центнер хүрэтэр ургаса абтана.

Энэ намар бороо хура ехэтэй байбашье, таряа хуряалга богони болзор соо үнгэржэ байнхай. Артелиимнай механизаторнууд техникэ, зэбсэгүүдээ ашагтайгаар хэрэглэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ түйлана. Жэшээлхэдэ, колхозоймнай эрхим комбайнер Цыдып Чутумов хуряалгын эхинhээ хойшо 290 гектар таряа хуряагаа. Тэрэнэй агрегат механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлнэ. Тиихэдэ комбайнернууд нүхэд Владимир Сафонов, Петр Михайлов болон бусад эрхим hайн ажалаар шалгарна.

Партиин ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын тулада колхознигууднай ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Тэрэнэймнай зарим дүнгүүд юуб гэхэдэ, нэн түрүүн манай колхоз сентябриин 15 болотор таряа тушааха уялгаяа дүүргэхэ ёhотой аад, мүнөө 6 үдэрөөр уридшалан гэхэ гү, али сентябриин 9-дэ хамта дээрээ 16 мянган центнер таряа тушаажа, уялгаяа болзорhоонь урид бэелүүлбэбди. Таряа тушаалгын эмхитэй ябаhанай ашаар түсэбhөө гадуур нилээд ехэ ороohон тушаагдаа. Мүнөө тушаагдаад байhан 96 мянган пүүд таряанаймнай 33 мянганиинь түсэбhөө гадуур гүрэндэ худалдагдаа юм.

Ямар аргаар нимэ амжалта түйлаабибди гэбэл, колхозоймнай правлени, партийна организаци ажалда hаадагүйгөөр ябуулхын хойноhоо анхаралаа ехээр табиба. Бригаданууд тахи ажалые коммунистнууд, правлениин болон партком гэшүүд ударидаа юм. Тиигэжэ таряа сэбэрлэхэ, тушааха хүдэлмэри заахашье ноблгооргүй ябуулагдаа. Үдэр бүри манай колхозhоо 1000 центнерhээ доошо бэшэ таряан Харганай бэлэдхэлэй пунктда зөөгдэжэ байгаа. Колхозоймнай, мүн ондоо организацинуудаа туhалалсажа байhан автомаши[нын] жолоошод гүрэндэ таряа туш[аал]гые богони болзорто үнгэрэ[хын] түлөө нэгэн hанаалтайгаар ажал[ла]. Жэшээлхэдэ, автомашинын жо[лоо]шод Улзы Ванданов, Бато Са[...]лов (колхозой), Павел Сановн[...] (сахарай завод) болон б[...] үдэр бүри 3—4 дахин эрьесэ х[...] байха юм. Тэдэнэй зариман[...] хамта 1200—1400 центнер т[...] шэрээд байна.

Гадна ажалшадай дунда эм[...] хэлэй болон политическэ хүдэл[мэ]ри үргэнөөр ябуулагдаhан, [...] ажалшадые урмашуулхын зор[...]тоор колхозой правлени, парт[...] зохистой хэмжээ-ябуулгану[д] хараалhан байгаа. Энэ жэл та[ряа] хуряалгада ябаhан хүнүүдтэ, [...]дэнэй олоhон ажалта үдэрнүүдт[э] 1—1 килограмм ороohо хубаари[...] байнабди. Тэрэшэлэн даалгаба[...] эрхимээр дүүргэжэ байhан меха[ни]заторнууд, агрегадуудай гэшү[...] мүнгэн шанда хүртэхэ юм. [...] бүгэдын ашаар колхознигу[...] хамтынган ажалда эдэбхи [...] тэйгээр хабаадалсажа байна.

Мүнөө манай Ара[...] хэрэгт[...] КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ [Пле]нумэй хүндэлэлдэ таряа ту[...] гаяа сентябриин 25 болотор [...] гэхэ зорилготойгоор ажаллаа[...].

С. Бадма[...]

Бичурын а[ймаг], Ждановай нэрэмжэтэ колх[озой] түрүүлэгшэ

АРТЕЛИИН УСТАВЫЕ НАРИНААР САХИХА

[illegible]лхозно байдалай хуули боло[illegible] худөө ажахын артелиин Уставые сахигдасые хинажа байха тусхай комиссиин һунгагдадагынь [illegible]. Олонинтэ колхознигууд бата [illegible], ехэ дуршэлтэй нүхэд комиссиин гэшүүд болгон [illegible], колхозно демократиие [illegible] нарин наар сахиха, хамтынгаа [illegible] хурдан түргэнөөр хүгжөө[illegible] зэрэг хангалсаые даалгадаг.

[illegible]

колхозуудай шалгалтын комиссинуудай зүгһөө гарана гэжэ тэмдэглэмээр.

Колхозой газарые элдэб хүнүүдтэ, өмхи зургаануудта үгэжэ эдлүүлдэг, үбһэ ногооень өөрын дура зоргоор гэхэ гү, али хулгайгаар сабшажа абадаг (иимэ ушар Зэдын аймагай «Октябрь» колхоздо гараа гэһэн мэдээсэл бии) ябадалтай тэмсэхэ, гуримдань оруулха ёһотойди.

Артелиин алба захиргаанай аппарадта үлүү олон хүниие хүсөөр буруугаар хэрэглэдэг, ажалта хүдэр дэмы уридэг ябадалые зарим колхознигууд хубиингаа мэдэлдэ хэм нормоһоо олон мал барядаг, колхозой ажалда ябахаяа шархуулхадаг, гэдэргэ булзалдадаг ушарнуудые, ондоогоор хэлэбэл, Устав дабаһан баримтануудые эрид шууд элирүүлжэ зайсуулха гэшээ шалгалтын комисси бүхэнэй шухала зорилго болоно.

Худөө ажахын артелиин Уставые алдадгүй сахиха хэрэгтэ, хэдэ хэдэн комиссинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутуунуудай тохёолдоые хаража, мэдэжэ байбашье, зарим аймгүүсэдкомуудай, худөө ажахын инспекцинүүдэй зүгһөө яаралтай хэмжээ абангүй, тодорхой туһаламжа үзүүлэнгүй, һанаа амар һуудагынь огто таарахагүй алдуутай ябадал болоно.

Колхозно үйлэдбэриин үндэһэ һуури болоһон хубаагдалгүй жаса болбор соогоо, тодорхойлогдон хараалагдаһан хэмжээнэй соогоо нэмээгдэнэ гү, тэрээндэ хэр гамтай химгатайгаар хандаһаб гэжэ саг үргэлжэ хинан шалгажа байха шухала.

Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд, аймгүүсэдкомуудай худөө ажахын инспекцинүүд хинажа шалгалтын асуудалда халуун анхарал хандуулжа, колхоз бүхэндэ даб дээрэхи бүхы документальна шалгалтын хэлэхэ ябадал хангаха ёһотой. Колхозуудай шалгалтын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар үе үе зарлажа, заабари үгэхэ, дүй дуршалаеынь абалсуулха, шалгалтын хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай худөө ажахын инспекциингээ элидхэлэ аймгүүсэдкомой заседани дээрэ соносодог байха, шалгалтын комиссин дурадхалнуудые саг дары хаража, зохихо хэмжээ абхуулха зайлашагүй.

Шалгалтын комиссинуудай уялгаяа ямараар дүүргэжэ байһан тухай, шалгалтаар элирүүлэгдэһэн дутуу дундануд, үрилтэ дуталтануудые усадхаха хэмжээнэй хэр түргөөр, хэр зүбөөр абтадаг тухай статьянууд, комиссиин гэшүүдтэ туһа хүргэхэ тайлбари, зүбшэлнүүд аймагай газетын хуудаһанда, халын газетэнүүдтэ холо толилогдодог байха зэргэтэй.

Республикын Худөө ажахын министерство аймагуудай худөө ажахын инспекцинүүдээр дамжуулан шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилжэ, колхозуудта хэн тоо бүридхэлэй, нягталан бодолгын хэрэг улам һайжаруулха, артелиин Уставай пункт бүхэниие үнэн зүбөөр сахиха ябадал хангаха уялгатай.

Мухаршэбэрэйхидэй уряа ямараар дэмжээбтэ?

Түрүүшын алхам һайнаар хэгдэбэ

Ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлжэ, тэдэнэй байдалые бүри дэлгэр баян болгохо бодомжотой түүхэтэ долоон жэлэй түрүүшын жэлэй зорилгонуудые саг болзортонь дүүргэхын тула Иволгын аймагай худөө нютагуудта ехэ юумэн хэгдэнэ.

Мүнөө аймагай 7 колхозой, совхозой клуб, библиотекэ гэхэ мэтэ соёл культурын эмхи зургаанууд урда жэлнүүдэйхиһээ үлүү һайнаар хүдэлмэрилнэ. Энэ жэлэй ургаса хуряан абажа байһан хүнүүдэй дунда политическэ, гэгээрэлэй хүдэлмэри улам һайнаар ябуулая гэһэн уряатайгаар хандаһан мухаршэбэрэйхидэй хандалгые манай аймагай интеллигенци нэгэн һаналаар дэмжэбэ. Энэ асуудалаар Харганаа, Гильбэрэ нютагуудай интеллигенциин хамтын суглаанууд болоо. Гильбэрын интеллигентнэр соёл гэгээрэлэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, эрдэм ухаанай гү, али политическэ асуудалтай лекцинүүдые 7 хоног бүри уншаха гэһэн шиидхэбэри гаргаба. Энэ хэрэг түсэбэй ёһоор эмхидхэхыень Гильбэрын клубые даагша Ц. Б. Дашицыреновтэ далгагдаа. Иимэ суглаанууд бусад нютагуудта боложо байнхай.

Байгша ондо малай тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, тарягаа түргөөр, һайнаар хуряажа абаха, гүрэндэ ехээр худалдаха хэрэгтэ туһалхын тула аймаг дотор культурна гэгээрэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа, ябуулагдажашье байна. Жэшээлхэдэ, Харганаагай хүдөөгэй клуб (даагшань К. Д. Бадмаев) муу бэшээр хүдэлмэрилдэг. Энэ клубай уран һайханай бүлгэмэйхид ганса таряа хуряалгын үеэр колхознигуудта 10 гаран концерт харуулаа. Тиигээд энэ колхоз гүрэндөө 2800 центнер таряа худалдаха хараалаамжаа сентябриин 10-да дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур худалдажа байна. Тэрэшэлэн Каленово тосхоной хүдөөгэй клубай (даагшань А. Б. Буркова), Сотниково тосхоной хүдөөгэй клубай (даагшань М. К. Шадарин) агитбригаданууд үбһэ, таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо тус бүридөө 5—6 концерт колхознигууд, механизаторнуудта харуулаа.

Олонхинь хүдэлмэриин газарта — полевой стануудта табигдажа, харгшадай зүгһөө ехээр һайшаагдаһан байна.

Поли дээрэ хүдэлдэг ажалшадые хангахын тула аймагай культурын таһаг 11 хүнһөө бүридэһэн агитбригада эмхидхээ һэн. Тэрэнь бүхы колхозуудта, Иволгын совхозой отделенинүүдтэ ябажа, дуу хүгжэмэй, хатар танцын 13 концерт харуулба. Бригадын хүтэлбэрилэгшэ ВЛКСМ-эй айкомой хоёрдохи секретарь Е. Г. Селькова колхознигууд болон механизаторнуудта зорюулжа арба гаран лекци уншаа. Эдэнэр полевой стануд, малай фермэ, гүүртэнүүдтэ дайшалхы хуудаһа, «Сахилгаан» газетэ гаргалсаһан, хэдэн арбаад хөөрэлдөө хэһэн байна. Мүн журнал, ном, газетэнүүдһээ һонирхолтой зүйлнүүдые ажалшадта уншажа үгөө. Колхозуудай, республикын урда табигдаһан зорилготой колхознигуудые танилсуулха зорилгоор ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулаа. Жэшээнь, «Улаан Оронго» колхозой Ара Толгой гэжэ газартахи полевой станиие гоёоһон байна.

Аймаг доторхи соёл культурын эмхи зургаануудай ажал хүдэлмэриие улам һайжаруулха, тэдэниие үбэлэй сагта хүдэлмэрилхөөр бэлдэхын тула ехэхэн юумэ хэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрөөшэ зун «Третья пятилетка» колхоздо баригдажа дүүргэгдэһэн шэнэ байшан үбэлдөө соёл культурын хүдэлмэри ябуулхаар бэлэн болонхой. Кондитерска фабрикада тусхай улаан булан түхеэрэгдэжэ һаяар дүүрэхэнь. Известко үйлэдбэрилдэг Шулуутын заводто, «Кожевник» артельдэ тус тустаа зуу—зуун хүнэй һууритай клубууд шэнээр баригдажа байна. Эдэнь сентябриин һүүл болотор дүүргэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаха юм.

Аймагай эмхи зургаануудай олонхинь үбэлдөө гүйсэд хүрэхэ түлеэ, бусад юумэнүүдые бэлдэнхэй.

Гэбэшье соёл сурталай хүдэлмэридэнь дутагдалнууд бии байһаар. Аймагай культурын таһаг, тэрэниие даагша нүхэр Доржиев энээниие анхаржа, зохихо хэмжээ абаха зэргэтэй.

Д. Шагдуров.

Бичурын аймагай XXI партсъездын пэрэмжэтэ колхоз хүүгэдэй 4 яслитай юм. Мүнөө жэлдэ хүүгэдэй 60 һууритай ясли ашаглалгада оруулаа. **Зураг дээрэ:** тус яслиин гэр.

А. Мантаевай фото.

Ажалай баатар Кихо

Улан-Удэ станциин түмэр замшадай клубта һаяхан болоһон суглаан дээрэ БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилон Социалистическэ Ажалай Герой Илья Тарасович Кихода «Хадуур, балта» гэжэ алтан медалиие Ленинэй ордентойгоор барюулаа.

Зураг дээрэ: И. Т. Кихое нүхэдынь амаршалжа байна.

Д. Капустинай фото.

Шэнэ баатаршалгада уряалнал үндэр шан

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум Улан-Удын Ленинэй ордента паровозо-вагонно заводые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байгаа.

Хүндэлэлэй грамота барюулалгада зорюулагдаһан митинг һаяхан болобо. Профсоюзай заводской комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Курочкин коллективэйнгээ митинг нээжэ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Шевченкодо үтэ үгэбэ.

—Манай агууехэ орон дотор дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, танай заводой коллектив амжалтатайгаар ажаллаа,—гэжэ нүхэр Шевченко хэлэбэ.—Мүрысөөндэ һайн амжалта туйлаһанайтнай түлөө, Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум танай заводые Хүндэлэлэй грамотаар шагнаһан байна,—гэбэ.

Нүхэр Шевченко РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй даалгабаряар заводой главна инженер нүхэр Павленкодэ, нэрьемэ альга ташалтан доро Хүндэлэлэй грамотые барюулаа.

Грамота абаһанай һүүлээр нүхэр Павленко үгэ хэлэжэ, парти, правительстводаа баяр хүргөө. Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсахые митингдэ хабаадагшадые уряалаа.

Трибунада гараһан Социалистическэ Ажалай Герой, заводой электрослесарьнүүдэй бригадир нүхэр Оширов иигэжэ хэлэбэ: мүнөөдэр заводоймнай хүдэлмэришэдэй ажабайдалда мартагдашагүй үдэр болобо. Россин Федерациин энэ шагналда харюу болгон, манай вагон хабсаралгын цехын коллектив сентябрь, октябрь һаралнуудайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, жэлэй эсэс хүрэтэр ганса уралан нарижуулгын дурадхалнуудаар 55 мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэн зөөри алмаха, түсэбһөө гадуур хоёр вагон заһабарилха гэһэн уялга абаабди...

Удаань паровоз-хабсаралгын цехын техническэ бюрогой начальник нүхэр Заболотная, вагоной мөөр хэдэг цехын токарь нүхэр Семенов, заводой техническэ таһагай начальник нүхэр Калмыков гэгшэд үгэ хэлэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй нэрэһээ Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даабаряар нүхэр Шевченко Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Анисим Николаевич Ошировта алтан «Хадуур, балта» медаль Ленинэй орден хоёрые нэрьемэ альга ташалган доро барюулаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үндэр шагналда харюу болгон, заводой хүдэлмэришэд митинг дээрээ дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга батала абаа. Сентябрь, октябрь һарынгаа түсэбые болзорһоонь хоёр хоног урид дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур нэгэ миллион түхэригэй продукци гаргаха гэжэ уялга соонь хэлэгдэнэ.

К. Халтанов.

Уласхоорондын шэнжэлэл

[illegible]ҮХЭТЭ УУЛЗАЛГЫН УРДА ТЭЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет[illegible] Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой [illegible] хэрэгээр США-да айлшалал[illegible]үхэтэ событи болоно. Уласхоо[illegible]дын харилсаанай саашадаа [illegible]жэлгэдэ, бүхы хүн түрэлтэнэй [illegible] заяанда энэ айлшалалгын [illegible] ехэ удхашанартай байхань [illegible]. Оройдоо юумэндэ этигэ[illegible] болижо, сүхэрншэһэн лэ хүнүүд: [illegible]одүй байһан юумэн тухай [illegible]шалан хэлсээд яахамнайб, та[illegible] дальбараануудые хүсэд бэе[illegible] хойноонь, намартаа тоолодог [illegible]шуу гэжэ болохол. Энээнэй зү[illegible]шье яһала зүб. Гэбэшье, энэ [illegible] огто таарахагүй байна.

[illegible]лхэйн хоёр лагериие толгойл[illegible] байһан эгээ ехэ хоёр гүрэнэй [illegible]вительствонуудай толгойлогшо[illegible]рой бэе бэедээ айлшалалсаха бо[illegible]он ябадал хадаа уласхооро[illegible] байдалда һайн нүлөө үзүүлжэ [illegible]. Гадна Н. С. Хрущев [illegible] Эйзенхауэр хоёрой уулзаха бо[illegible]он тухай һара хахадай туршада [illegible]оһон хөөрэлдөөн юу харуулааб [illegible], саашадаа ямар замаар ябаг[illegible]аб—эб найрамдалай замаар гү, [illegible] дайнай гү гэһэн асуудалаар бү[illegible] дэлхэйн арадуудай сохом ямар [illegible] бодолтой байһыень элирүүл[illegible]үтөө. Тиин арадууд эб найрамда[illegible] замаар ябахабди гэжэ нэгэн [illegible]алаар дуугаа үгэһэн байна. [illegible]ели экспресс» гэжэ английска [illegible]зетэ СССР США хоёрой прави[illegible]льствонуудые толгойлогшонорой [illegible]лзахын урда тээ олониитын һа[illegible] бодол тушаа тобшолол хэхэдээ, [illegible]рүүд эб найрамдал хүсэнэ» гэһэн, — ойлгосотой мүртөө тон гүнзэгы удхатай үгэнүүдые хэрэглэнэ.

Н. С. Хрущев Д. Эйзенхауэр хоёрой уулзалга тухай ехэ хөөрэлдөөнэй үедэ уласхоорондын байдалда мүнөө юунэй боложо байһаниинь гэрэл соо шэнги элеэр харагдажа байба. Хоёр лагериин гүрэнүүдэй зэргэ оршон байха политикые капиталистическэ баруун оронуудай баримталха хүсэлтэй болоһониинь түбхын түрүүндэ элитэ байна. Баруун оронуудай гүрэнэй болон политическэ ажал-ябуулагшадай олонхинь советско-американска хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалгые, арсалдаата асуудалнуудаа хэлсээнэй ёһоор шиидхэхэ ябадалые һайшааһан байна.

Гэхэтэй хамта, мэнэ һая болотор арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэдээ хүсэ хэрэглэхэһээ, баадхалга хэхэһээ бэшые мэдэдэггүй байһан баруун оронуудай зонхилхы бүлэгүүд өөһэдынгөө хараа бодолые үндэһөөрнь гэнтэ хубилгажархиба гэжэ ойлгохо болоо һаа, ехэ гэнэн ябадал болохо. Гадаадынгаа политика хубилгахыень бодото байдал тэдэнэрые баадхаһан байна. Энэ хубилалта хэдэн шалтагаанһаа дулдыдаа. Түбхын түрүүндэ СССР болон бүхы социалистическэ лагериие хүсөөр һула гэжэ тоолодог ябадал буруу һүрэһэн, социализмые хүсөөр усадхажа болохогүй гэжэ мэдэгдэһэн байна. «Советскэ Союз дотор тогтууритай, хүсэ шадал ехэтэй бодото һайн ниитэ-политическэ организациин бии байһаниинь мүнөө хаа хаанагүй мэдэрэгдэнэ. Энэ организаци өөрынгөө жама ёһоор саашадаа хубилха, хүгжэхэ байна. Энэ организаци гадаадын хүсэнүүдэй нүлөөндэ орохогүй янзатай» гэжэ американска «Нью-Йорк Таймс Мэгэзин» журналда У. Миллис бэшэнэ. «Нэгэ һаа хөөрэлдэхэ, үгы һаа дайлалдаха гэһэн эгээ иимэ хоёр асуудал президент Эйзенхауэрай урда табигдаа» гэжэ американска мэдээжэ шэнжэлэгшэ Дрю Пирсон бэшэнэ. Тээд «шиидхэхы илалта туйлахаар булюу ехэ хүсэтэй байжа шадахаяа болёобди», тиимэһээ «Эйзенхауэр Хрущевтой дайлалдаха бэшэ, харин хөөрэлдэхэнь гээшэ» гэжэ Пирсон саашань бэшэнэ. Эгээ иимэ шалтагаанһаа боложо, «США-гэй гадаадын политикада шэнэ хубилалта болобо, тиигэжэ г-н Эйзенхауэр хоёр талын хоорондо амгалан ёһоной харилсаа байгуулха арга олохые оролдон, г-н Хрущевтой хөөрэлдэхэнь» гэжэ английска «Ньюс Кроникл» газетын Вашингтондохи корреспондент Б. Ротуэлл бэшэнэ.

Дэлхэй дээрэхи бодото байдал, общественэ хүгжэлтын хуули ёһоной үндэһөөр социализмын хүсэнэй ургажа байһан, капитализмын хүсэнэй унажа байһан ябадал баруун лагериин хүтэлбэрилэгшэдые амгалан ёһоор зэргэ оршон байха зам тээшэ залана. Теэд амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политика гээшэ сохом юун гээшэб? «Энэ хадаа тон ойлгосотойгоор хэлэхэдэ, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ зэбсэг болгон дайниие хэрэглэлгэһээ арсаха ябадал болоно» гэжэ «Форин Афферо» гэдэг американска журналда бэшэһэн статья соогоо нүхэр Н. С. Хрущев тэмдэглэһэн байна. Тэрэ статья соо саашань иигэжэ хэлэгдэнэ: «амгаланаар зэргэ оршон байхын тулада оронуудай хоорондын политическэ болон экономическа харилсааниинь али али талын бүрин тэгшэ эрхэтэй байха, бэе бэеынгээ ашагые харалсаха үндэһэ һуури дээрэ байгуулагдаха ёһотой».

Хүйтэн дайнһаа баруун оронуудай холодожо эхилһэн ябадал һайн үрэ үгэжэ захалаа. Һаяхан СССР-эй, США-гэй, Англиин, Франциин правительствонууд буу зэбсэг хурааха асуудал хаража үзэхын тулада комитет бии болгохо гэжэ үгэеэ ойлголсоо. Тус комитедтэ хоёр талаһаа адли тооной түлөөлэгшэд орохо байна. Тэрээндэ агууехэ дүрбэн гүрэнһөө гадна, Болгариин, Италиин, Канадын, Польшын, Румыниин, Чехословакиин түлөөлэгшэд тэгшэ эрхэтэй гэшүүдынь боложо орохо байна. Энэ комитедэй тиимэ составтай байха тушаа үгэеэ ойлголсоһон ябадал болбол амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикын бэелүүлэгдэжэ эхилһэнэй түрүүшын тэмдэг гээшэ. Энэ политикын гол эрилтэнүүдэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, хамаата талануудай ашагые адляар хараха ябадал болоно.

Гэбэшье, амгалан ёһоор зэргэ оршон байха политикын гүйсэд илахын тулада ехэшье, удааншье тэмсэл хэрэгтэй. Коммунизмда добтолхо гэһэн түсэбөө бэелүүлхын тулада яаралтайгаар зэбсэглэн баяжажа байдаг этэгээдүүд өөһэдынгөө хүйтэн ба халуун зэбсэгые энэ дары орхижорхихо гэжэ хүлеэжэ болохогүй бшуу. Харин эб найрамдалда эсэргүү эдэ этэгээдүүд СССР-эй, США-гэй правительствонуудай толгойлогшонорой уулзалгые заатагүй гутааха гэжэ эрмэлзэн, хара хэрэгээ эдэбхитэйгээр хэжэ байна. Энэ зорилгоор тэдэнэр Зүүн-Урда Азида шэнэ аюул тохёолдуулхые оролдон, Лаосто граждан дайнай эхи табиһан, тиигээд тэрээндээ Вьетнамай Демократическа Республика «коммунистическэ добтолго хэбэ» гэһэн нэрэ зүүлгээ.

Америкын сэрэгэйхидэй зүгһөө Лаосто харата ябуулга хэжэ байһаниинь тон элитэ. «Уласхоорондын харилсаандахи шэнэ оршон байдалда дурагүйтэдэг зарим этэгээдүүд Эйзенхауэр Хрущев хоёрой хэлсээ хэжэ эхилхэ үедэнь хүйтэн дайе дахин һэргээхын тулада Лаостохи байдалые ашаглаха хүсэлэнтэй гэжэ мүнөө элитэ болоо» гээд французска «Либерасьон» газетэ бэшэнэ.

ООН-эй Аюулгүйн Совет өөрынгөө саг үргэлжын нэгэ гэшүүнэй—Советскэ Союзай зүбшөөрэлгүйгөөр, ООН-эй уставые хазагайруулан, американска резолюциин проектые баталһан байна. Тэрээнэй ёһоор Лаосто хабаатай материалнуудые шэнжэлхын тулада тусхай подкомитет байгуулагдахаар хараалагдана. Энэнь Лаостохи аюулые бүри гүнзэгырүүлнэ бшуу. Лаотянска правительствын зүгһөө Вьетнамай Демократическа Республикые гүжэрдэн хардаһан гэмнэлгые хаража үзэхын тулада Аюулгүйн Соведэй заседаниие зарлаһан, американска резолюциин проектые баталһан ябадал ООН-эй нэрэ хүндые доошолуулна, Индо-Хитад тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээе эбдэнэ. Энэ хэлсээе наринаар сахяад байбал, Лаос дотор хиналта хэжэ байха уласхоорондын комиссиие һэргээбэл, Лаостохи байдалые гуримшуулжа болохо юм гэжэ Аюулгүйн Соведтэхи советскэ түлөөлэгшэ А. А. Соболев тэмдэглээ.

Гэбэшье, Лаостохи байдалые амгалан ёһоор гуримшуулха гэхэдэ, уласхоорондын байдал һайжаруулха дурагүйшүүл буруушаана. США-гэй сэрэгэйхид Лаостохи шахардуу байдалые шангадхажа үргэлжэлһөөр. Тэдэнэр буу зэбсэг тиишэнь абаашана, өөрынгөө сэрэгүүдые гү, али СЕАТО-до ородог өөрынгөө ханинарай сэрэгүүдые Лаосто оруулхые эрмэлзэнэ. «Холбоото Штадуудай һургаһан урда-вьетнамай сэрэгүүдэй Лаосто ороо һаань, таанар бү гайхагты» гэжэ американска «Ньюсуик» журнал бэшэнэ. Таиланд «зүүн-хойто хилэ дээрээ өөрынгөө армиие жагсаагаад, тэрээниие Лаосто түрүүшын дохёогоор эльгээхээр бэлэн байна» гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондент Бангкокһоо мэдээсэнэ.

Америкын сэрэгэйхид Лаостохи байдалые улам шахардуу болгохые оролдоно. Тиихэдэ США-дахи хархис пропаганда, зарим политическэ ажал-ябуулагшад энээнһээ ашаг олохые хүсэнэ. Американска зарим сенаторнууд Н. С. Хрущевой США-да айлшалха ябадалда дурагүйтэнэ. Уһанда шэнгэжэ ябаһан хүнэй һолоомоһоо татаһан шэнгеэр, эб найрамдалай дайсад уласхоорондын байдалые һайжаруулгада һаад хэхын тулада али болохоор оролдоно. Тэдэнэр Хитад Инди хоёрой хилэ дээрэ һаяхан болоһон тулалдаан тушаа ехээр хашхаралдана: Социальна элдэб системэтэй гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ябадалда һаад хэхын тулада тэрээниие хэрэглэхэ гэжэ оролдоно.

Хүйтэн дайниие һүжэрөөгшэд хэды ехээр оролдобошье, эб найрамдалай түлөө хүсэтэ тэмсэлые зогсоожо яашье шадахагүй. Тэдэнэр шэнэ шатада—эб найрамдал бэхижүүлхэ тухай хэлсээнэй шатада гаража байһан уласхоорондын харилсаанай хүгжэлтые гэдэргэ татажа шадахагүй. **Н. ЧИГИРЬ.**

МАНАЙХИД ДАХИН ШҮҮГДЭШОО

«Б» классай командануудай дунда футболоор Советскэ Союз дотор түрүү hуури эзэлхын түлөө 7-дохи зонын футболистнар хоорондоо улам шангаар мүрысэнэ.

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Омскын «Иртыш», Улан-Удын «Локомотив» команданууд наадаhан байна. Судья Боковой (Чита) дохёо үгэн сасуу айлшадай нэгэн эгээн түрүүлэн бүмбэгэ үдьхэлжэ, стадионой, талмай дээрэ шанга тулалдаан эхилбэ. Улан-Удын футболистнар лаб гэhээр hайнаар наадажа байтараа уданшьгүй алдуу хэжэ ворота руугаа нэгэ бүмбэгэ сохюулжархёо. Һүүлээрнь 1 минута шахуу сагай үнгэрөөд байхада талмайн эзэд дахинаа алдуу хэжэ, ворота руугаа үшөө 1 бүмбэгэ сохюулаа. Тиигэжэ Омскын футболистнар наадаанай түрүүшын хахадта 2:0 гэhэн тоотой болоhон байна.

Наадаанай дүүрэтэр манай футболистнар тоогоо нэмээхэ хэды аргатай байбашье, эмхи гуримгүйгөөр наадажа юумэ бираагүй. Хоёрдохёор, манай футболистнар тактическа, техническэ талаараа бэлэлхэл муутай байhанаа харуулаа. Зарим футболистнар (Бугаев, Кадочников) ехэ муугаар наадаа.

Наадаанай 2-дохи хахадта Омскын футболистнар локомотивайхидай ворота руу үшөө нэгэ бүмбэгэ оруулжа, 3:0 гэhэн тоотойгоор талмайн эзэдые шүүгээ.

Судьягай уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандаhан дээрэhээ наадаанай үедэ футболистнар хөөрэлдөө, элдэб ааша гаргаа.

Н. Николаев.

Ханинарай туhаламжа

Хани халуун барисаатай болоhон манай хүршэ Хитад оронhоо Закаменск город ерэhэн гурбан зуугаад залуушуул барилгын мэргэжэл шудалаад, манай барилгашадта туhалжа байна. Эдэнэр Закаменск город ерэhэн дарыдаа комбинадай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө hайнаар угтагдан, уужам hаруул байрануудта ороhон юм.

Хитад нүхэдэй ерэн сасуу ород хэлэ шудалха кружок эмхидхэгдэhэн байгаа. Мүн нэгэн доро барилгын мэргэжэлдэ hургаха курса эмхидхэгдээ hэн. Хүршэ оронhоо ерээшэд барилгын мэргэжэл ойр зуура шудалаад, даалгабаряа 200 процент хүрэтэр дүүргэжэ эхилээ бэлэй. Цуй Бао-чжунь, Хао Лай-цзы гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд мүнөө үедэ үдэр бүриингөө даалгабарииe 140—160 процент дүүргэнэ.

Шулуушадай, штукатурщигууд болон шэрдэгшэдэй бригаданууд мүн лэ hайнаар ажаллана.

Барилгашадай партийна организацийн секретарийн орлогшо нүхэр Цзян Цзунь-цинь бригадануудайнгаа ажал хүдэлмэри тухай иигэжэ хөөрэhэн байна. «Ород нүхэдэй үнэн зүрхэнhөө туhалhанай ашаар манай залуу хүдэлмэришэд барилгын хэдэ хэдэн мэргэжэл нэгэн доро шудалhан байна,— гэжэ нүхэр Цзян Цзунь-цинь үргэлжэлүүлнэ.— Энээнэй ашаар бригадынуудаймнай гэшүүд шулуушадай, штукатурщигай, бетонщигой, дарханай, мүн бусадшье мэргэжэл шудалhан байна. Нэгэн доро олон мэргэжэл шудаланхай байхада ажал ехэ бүтээсэтэйгээр ябана. Барилгашадай мэргэжэл шудалhан зориогоор эндэ ерэhэн тулада ород нүхэдhөө бүхы юумэндэ hургажа оролдонобди. Олохон нүхэднай жолоошоной курсада hуража, автомобиль жолоодохо эрхэтэй болонхой. Залуу хүдэлмэришэдэй зариманинь электригэй мэргэжэлдэ hуража гараа. Эдэ бүхы шэнэ мэргэжэлые бидэнэр ажалайнгаа hүүлээр шудалнабди.

Бригадануудай залуу хүдэлмэришэд ажалайнгаа hүүлээр hайнаар амаржа, сэнгэхэ бүхы аргатай юм. Хамтын байра бүхэндэ улаан булан бии. Тэндэ уранhайханай номууд, Хитадта хэблэгдэдэг олон тоото газетэ, арбаад журнал, шатар, домино, радиоприемник гэхэ мэтэ бии байдаг. Гадна олонхи нүхэднай өөhэдөө радиоприемнигтой болонхой. Тэдэнэр сүлөөтэй сагтаа Хитадhаа, Москваhаа hонирхолтой радиодамжуулгануудые шагнадаг юм. Өөhэдынгөө хүсөөр эмхидхэhэн уранhайханай самодеятельностиин кружок муу бэшээр хүдэлнэ. Кружогой гэшүүд Закаменай аймагай колхозуудаар, шахта, руднигуудаар ябажа нэгэнтэ бэшэ концерт харуулаа. Закаменск городой клубташье концерт табидаг юм.

Залуу хүдэлмэришэд абьяастайгаар хүдэлхэ, сэнгэлигээр амархынгаа хажуугаар элдэб спорт эрхилнэ. Баскетбол, волейбол, футбол сохихо, хүнгэн атледүүдэй, стол дээрэ теннис наадагшадай, мүн бусад команданууд hонирхолтой мүрысөө эмхидхэнэ.

Баскетболистнуудай команда республикын мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ хабаадажа, түрүү hууринуудай нэгые эзэлhэн байна. 1956 ондо республикын баскетболистнуудай хоорондо мүрысөөнэй болохо-до манай командамнай 1-дэхи hуури эзэлжэ, дамжуулгын шан, үнэтэ бэлэгүүдтэ хүртэhэн юм» гэжэ нүхэр Цзян Цзунь-цинь үгээ дүүргэнэ.

Хитад нүхэдэй нэгэ зариманинь амаралтынгаа үедэ жэл бүри курорт, амаралтын гэрнүүдтэ ошоожо, хүхюун сэнгэлитээр амарна, нүгөө зариманинь түрэл нютагаа бусажа ерэнэ.

А. Семенов.

Хилын саанаhаа

Замбуулин соогуур дабшаха советскэ ракетын табигдаhанда гадаадын оронуудта ехэ анхарал хандуулагдана

ХИТАД

ПЕКИН, сентябрийн 12. (ТАСС). Замбуулин соогуур дабшаха советскэ шэнэ ракетын табигдаhан тухай мэдээсэлые Хитадта угаа ехээр hонирхоо. Һара тээшэ энэ ракетын табигдаhан тухай ТАСС-эй мэдээсэл КНР-эй арадай центральна радиостанцяар, ороной бусад бүхы радиостанцинуудаар хэдэн удаа дамжуулагдаа.

АНГЛИ

ЛОНДОН, сентябрийн 12. (ТАСС). Советскэ Союзда замбуулин соогуур дабшаха ракетын Һара тээшэ амжалтатайгаар табигдаhые англиинхид тон ехээр hонирхоно.

Һара тээшэ энэ ракетын амжалтатайгаар табигдаhан тухай Советскэ Союзhаа абтаhан мэдээсэлнүүдые Лондоной бүхы үдэшын газетэнүүд нэгэдэхи хуудаhануудтаа, томо гаршагуудтайгаар толилоо. Советскэ ракетэ часай 25.200 мянган миль түргэнөөр Һара тээшэ дабшажа ябана гэhэн томо гаршагтайгаар Советскэ Союзда шэнэ ракетын табигдаhан тухай мэдээсэлые «Ивнинг стандард» газетэ толилhон байна.

ГДР

БЕРЛИН, сентябрийн 12. (ТАСС). Замбуулин соогуур дабшаха хоёрдохи ракетын СССР-тэ сентябрийн 12-то амжалтатайгаар табигдаhан тухай мэдээсэлые «Советскэ Союз замбуулин соогуур дабшаха хоёрдохи ракетые табиба» гэhэн гаршагтайгаар АДН агентство дамжуулhан байна. Агентствын мэдээсэл соо техническэ мэдээнүүд дэлгэрэнгыгээр дурдагданхай.

Ракетын табигдаhанай hүүлээр уданшьегүй агентствын радиостанци ракетэhээ түрүүшын дохёонуудые абаа гэжэ АДН агентство мүн лэ мэдээсээ.

Советскэ хоёрдохи иимэ ракетын табигдаhан тухай мэдээсэлые ГДР-эй болон Баруун Берлинэй радиостанцинууд оло дахин дамжуулаа.

Радиотехникын талаар Совет ороной туйлаhан амжалтануудта зориюулhан, «Юртэмсэ огторгойе шэнжэлхэ талаар СССР эгээн түрүү орон болоно» гэhэн тайлбари соогоо АДН агентство иигэжэ онсолон тэмдэглэнэ: «Замбуулин соогуур дабшаха советскэ хоёрдохи ракетые табиhан ушар советскэ наукын шэнэ агууехэ туйлалта болоно. Советскэ Союз 1957 оной октябрийн 4-дэ хүн түрэлтэнэй түүхэдэ эгээн түрүүлжэ дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл одые табяа hэн. Тиигэжэ юртэмсэ огторгойе шэнжэлхэ талаар шэнэ үедэ эхи табигдаhан байгаа».

Советскэ олимпийскэ команда булидаба

СОФИ, сентябрийн 13. (ТАСС). Олимпийскэ турнирта хабаадагшадай шэлэн олохо хоёрдохи матч эндэхи В. Левскиин нэрэмжэтэ стадион дээрэ мүнөөдэр боложо, Болгариин национальна команда СССР-эй олимпийскэ командатай наадаа.

Ехэ шанга наадаанай болоhоной hүүлээр, Болгариин футболистнууд 1:0 гэhэн тоотойгоор шүүгээ.

ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй заседани дээрэ Чжоу Энь-лайн хэhэн элидхэл

ПЕКИН, сентябрийн 12. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулhанай ёhоор, Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй үргэн заседани сентябрийн 11-дэ үдын хойно нээгдэжэ, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэээ.

ВСНП-гэй саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чжу Дэ заседани дээрэ түрүүлэгшээр hуугаа.

Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалаар КНР-эй Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Энь-лай заседани дээрэ элидхэл хэhэн байна. Тус асуудалай түүхэ тухай, мүнөө үедэ Хитад Инди хоёрой хилэ дээрэ тохёолдоод байhан бодото байдал тухай хөөрэхэ зуураа, Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй үзэмжэдэ табигдаад байhан, Хитад Инди хоёрой хилэ тухай асуудалаар Хитадай правительствын баримталдаг хараа бодолые Чжоу Энь-лай элидхэл соогоо гол түлэб найруулан хэлэhэн байна.

Чжоу Энь-лай иигэжэ хэлээ: Хитад Инди хоёрой хилэ дээрэхи байдалай hүүлэй үедэ шахардуу шанга болоhониие Индидэхи зарим хүнүүд, харата сэдьхэлээр hужэрөөhэн байна. Эдэ хүнүүд хилэ дээрэ болоhон зарим таарууугүй ушарые хэрэглэн, Индидэ эсэргүү «эзэрхэг түримхэй ябуулга» Хитад хэнэ гэжэ хардалгануудые хэдэг байна. Гиихэдэ, Индиин правительство ямаршье үндэhэгүйгөөр Хитадые гэмнээд, Хитад тушаа сэрэгэй дипломатическа талаар, мүн олониитын hанамжые хэрэглэн улам ехээр баалалта хэдэг болоно байна. Тиигэжэ Инди хилын асуудалаар нэгэ талын эрилтэ Хитадта баадхахые оролдоно. Энэнь ехэ гэмшэлтэй.

Хитад Инди хоёрой хоорондохи хани барисаанай аша туhые харан, Хитадай тала hүүлэй hарануудта нилээд ехээр бэеэ бариhан, тэсэhэн байна. Гэбэшье, Индиин тусхай тушаалта хүнүүд энээниие хэрэгсээгээгүй. Тиимэhээ Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалые Бүхы Хитадай арадай түлөөлэгшэдэй суглаанай саг үргэлжын комитедэй үзэмжэдэ табиха, Индиин талаhаа хэгдэдэг харша хардалгануудта сэхэ харюу үгэхэ баатай болоhон байнабди гэжэ Чжоу Энь-лай хэлээ.

Премьер-министр Нерудэ сентябрийн 8-да эльгээгдэhэн бэшэг соо хилэ тухай асуудал шиидхэхэ талаар Хитадай правительствын баримталдаг хараа бодол найруулагдаhан байгаа. Энэ хараа бодолой хубилаагүй байhан тухай Чжоу Энь-лай дахяад баталан гэршэлhэн байна. Хоёр ороной хоорондохи хилэ тухай асуудалые табан гол ёhондо үндэhэлэн хани ёhоор зүбшэл хэжэ шиидхэхые Хитадай правительствын хүсэдэг байhан тухай Чжоу Энь-лай саашань хэлэhэн байна. Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалаар правительствын баримталдаг хараа бодолые ВСНП-гэй саг үргэлжын комитет заабол дэмжэхэ гэжэ найдажа байhан тухайгаа Чжоу Энь-лай элирхэйлэн хэлээ.

Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудалай түүхэ болон мүнөөнэй байдал тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэхэ зуураа, Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тухай асуудал тон орёо асуудал гэжэ тэмдэглээ. Энэ хоёр ороной хоорондохи хоёр мянган километрын хилэ хэзээдэшье хуулитаар тогтоогдоогүй юм. Хилэ тухай асуудал хүсэдөөр шиидхэхын тулада али бүхы шэнжэлгэнүүдшье хэгдээгүй юм гээд Чжоу Энь-лай тэмдэглээ. Тиимэhээ Хитад Инди хоёрой хоорондохи хилэ тушаа Индиин правительствын нэгэ талын эрилтые дүүргэхэ тухай Хитадай правительствын үмэнэ асуудал табиха ямаршье үндэhэ баримта байхагүй. Тиихэдэ Макмагоной лини гэдэг Хитадай ямаршье центральна правительствын зүгhөө хэзээдэшье мэдэрэгдээгүй юм.

Хитад Инди хоёрой хоорондохи бүхы хилэ хүсэдөөр тогтоогдоогүй. Зүгөөр энэ хоёр ороной, хэрбээ, хилэ дээрэхи мүнөөнэй байдалые хоёр талын хэбээрнь үлээгээд байбал, эбтэй hайнаар ажаhуужа шадаха байhан тухай премьер Чжоу Энь-лай элирхэйлэн хэлээ.

Хитад Инди хоёр миллиард үлүүтэй хүн зонтой Азиин хоёр агуухэ гүрэн болоно. Манай хоёр орон нэгэн адли эрмэлзэлгэтэй, тиигээд бүхы дэлхэй дээрэ, илангаяа Азида эб найрамдал хамгаалхын түлөө хоюулан адли харюусалгатай байна. Манай хоёр орон үни холоhоо хойшо заншалта ёhоной хани харилсаатай байхаhаа гадна, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха табан гол ёhые соносхохо үүсхэл гаргаhан байха юм. Хоёр орон хилэ тухай асуудалаар арсалдаагаа үнэн зүбөөр, бодолтойгоор шиидхэхэ гү, али хани ёhоной хэлсээ хэжэ зарим арсалдаануудаа шиидхэхэ, тулалдаанда хүргэжэ болохоор тиимэ хэмжээнүүдые абахагүй ёhотой гээд түгэсхэлдөө Чжоу Энь-лай хэлэhэн байна.

Удаань Чжоу Энь-лайн элидхэлээр үгэ хэлэлгэн эхилээ. Бүхы үгэ хэлэгшэд Хитад Инди хоёрой хилэ тухай асуудалаар Хитадай правительствын баримталдаг хараа бодолые нэгэн дуугаар hайшаагаа.

Японой социалистическэ партиин съезд

ТОКИО, сентябрийн 12. (ТАСС). Японой социалистическэ партиин съезд мүнөөдэр эндэ нээгдээ. 566 делегат, тэрэ тоодо парламентын депутадууд, нютагай партийна организацинуудай, социалистическэ партиие дэмжэдэг организацинуудай түлөөлэгшэд съездэ ерээ.

Хэhэн хүдэлмэри тухайнь социалистическэ партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэлые съезд зүбшэн хэлсэжэ шагнаха, партиин ажал-ябуулгын программые батлан абаха, шэнэ хүтэлбэрииe hунгаха юм.

Японо-американска «Аюулгүйн договор» гэдэгые хубилгаха ябадалда эсэргүү тэмсэл дэлгэрүүлхэ, партиие эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ гэhэн хоёр гол зорилго съездын үмэнэ табигдана гэжэ социалистическэ партиин түрүүлэгшэ Судзуки съездые нээхэдээ онсолон тэмдэглээ.

Социалистическэ партиин ЦК-гэй тоосоото элидхэлые партиин генеральна секретарь Асанума мүнөөдэрэй заседани дээрэ хээ. Партиин үнгэрhэн үе соохи ажал-ябуулга тухай юрэнхыгөөр дурдаха зуураа, саашадаа партиин үмэнэ табигдажа байhан зорилгонуудые тэрэ тодорхойлоо.

Съезд дүрбэн үдэр соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлхэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссида

НЬЮ-ЙОРК, сентябрийн 11. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссиин заседани үсэгэлдэр болоо. СССР-эй, Франциин, Англиин, США-гэй түлөөлэгшэдэй гуйлтаар ООН-эй генеральна секретарь Д. Хаммаршельд энэ заседаниие зарлаhан байгаа.

Буу зэбсэг хуряаха талаар асуудалнуудые зүбшэхын тулада СССР-эй, Англиин, США-гэй, Франциин, Болгариин, Италиин, Канадын, Польшын, Румыниин, Чехословакиин түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн комитедые байгуулха гэжэ Женевэдэхи хэлсээн дээрэ үгэеэ ойлголсоhон тухайгаа дүрбэн агуухэ гүрэнэй түлөөлэгшэд комиссиин гэшүүдтэ мэдээсэhэн байна.

СССР-эй түлөөлэгшэ А. А. Соболев үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлээ. Советскэ Союзай hанамжын ёhоор, буу зэбсэг хуряаха талаар шэнэ комитедэй хүдэлмэри буу зэбсэг болон зэбсэгтэ хүсэнүүдые хороохо, атомна, водородно, хүн зониие олоор хюдаха бусад зэбсэгүүдые хорихо асуудалнуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ зам олохо аргатай болгохо байна. Уласхоорондын энэ хойшолуулашагүй асуудалаар али алиндаа таатай шиидхэбэри абахын тулада өөрhөө дулдыдаха бүхы юумые Советскэ Союз хэхэ байна гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Буу зэбсэг хуряаха асуудал шиидхэхэ зам бэдэрхэ талаар агууехэ гүрэнүүдэй гаргаhан үүсхэлые Индиин, Японой, Ирагай, Кубын, Польшын, Чехословакиин, Югославиин болон бусад оронуудай делегадууд нэгэн hаналтайгаар дэмжээ.

Штадуудай соведэй зас[...] дээрэ Дж. Неру үгэ х[...]

ДЕЛИ, сентябрийн 12. (Т[...] Индиин болон Хитадай [...] Республикын хоорондохи [...] саан тухай асуудалаар шта[...] соведэй заседани дээрэ үгэ [...] гын боложо дүүрэhэнэй h[...] премьер-министр Джавахарла[...] ру түгэсхэлэй үгэ хэлээ. Ин[...] тад хоёрой хоорондохи хилэ [...] арсалдаата асуудалнуудые ш[...] хын тулада КНР-эй правител[...] тай Индиин правительствын [...] хэхээр бэлэн байhан тухай [...] дахяад тэмдэглэhэн байна.

Тиихэдээ, Индиин прави[...] вын гадаадын политика «[...] шэнги эрид хатуу юм», тэрэ[...] гаараа үлэхэ гэжэ премь[...] нистр онсолон тэмдэглээ. [...] тельство гадаадынгаа поли[...] хубилгахагүй, элдэб союз[...] оролсохогүй гэhэн гол ёhые [...] даашье баримталха байна. [...] хадаа hэрэмжэтэй байхагүй [...] Индиин аша туhые гү, али И[...] хилые хамгаалхагүй гэhэн уд[...] бэшэ юм».

Һүүлэй неделиин турша со[...] дээрэ тохёолдоhон оршон бай[...] hануулха зуураа, «Хитадууда[...] бэдтэ үшөө орожо ерээгүй б[...] зарим бишыхан газар нютагу[...] хай арсалдаан гарадаг гэжэ [...] логдодог байhыень би хододо[...] дэрдэг байгааб гэжэ Неру хэ[...]

Хэршье гоё hайханууд [...] hаань, ямар нэгэн хадын [...] оройн түлөө гү, али хүн зон[...] даггүй районой түлөө Инди [...] хоёр шэнги хоёр ороной томо[...] лалдаа, дайн байлдаа hужэ[...] болоо hаань, тон тэнэг ушар[...] лохо hэн гэжэ Неру саашань [...] Неругэй hанамжын ёhоор «[...] хан газар нютагуудай түлөө б[...] харин «өөhэдтэнь таарууг[...] хандана гэжэ индийцүүдэй м[...] дэг», мүн «тэдэниие айлгаха [...] hэдэлгын гаргагдадаг» дээ[...] мүнөөнэй арсалдаан гарана.

«Инди Хитадые баадхажа [...] ха гэжэ бодохо болоо hаа, т[...] руу. Хитад Индиие баадхажа[...] даха гэжэ тоолохо болоо hаа, [...] лэ буруу байна. Тиимэhээ баа[...] хэжэ, хүсэ хэрэглэжэ гү, али [...] айлгажа асуудал гуримшуулх[...] жэ бодохо болоо hаа, оройдо[...] таарашагүй байна» гэжэ Неру[...] лээ. Хитадай правительствота[...] шэлсэhэн тухайгаа hануулха [...] раа, «мүнөө тохёолдоод б[...] байдалые хэбээрнь үлээхэhээ[...] тус асуудалнуудые зүбшэн хэл[...] hээ оноо зам байхагүй гэжэ [...] дэнэр дурадхаабди» гээд [...] хэлээ.

Үгынгөө түгэсхэлдэ, Неру [...] жэ хэлээ: «Бидэнэр эрид ш[...] байха, өөрынгөө хараа бо[...] баримталха ёhотойбди... З[...] асуудалые амгалан ёhоор г[...] шуулхые би хододоо оролд[...] Юуб гэхэдэ, би ерээдүй тээшэ[...] ража үзэхые оролдонob, хэ[...] Инди Хитад хоёрой хоорондо[...] додоо арсалдаан гаража б[...] hаа, ерээдүймнай урагшатай [...] байхагүй».

Шатараар дэлхэйн түрүү hуури эзэлхы[...] хүсэгшэдэй матч-турнир

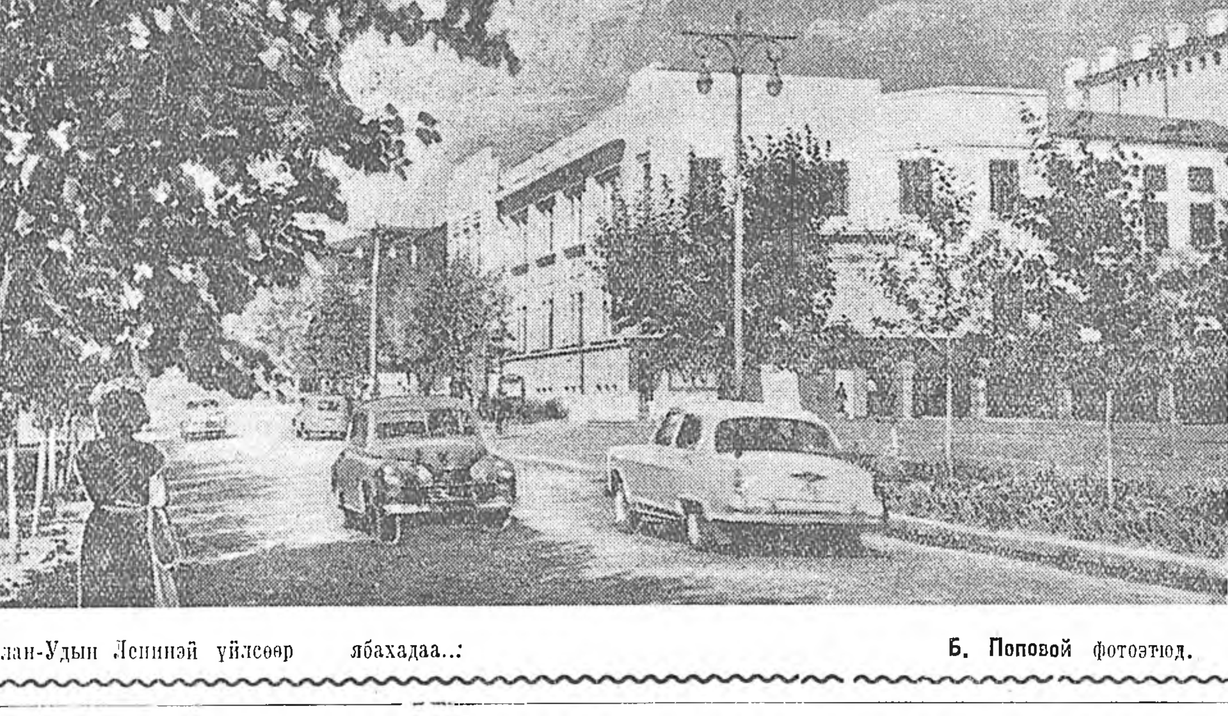
БЛЕД, сентябрийн 11. (ТАС[...] Шатараар дэлхэйн түрүү h[...] эзэлхые хүсэгшэдэй матч-турни[...] гурбадахи турта бүхы парти[...] дынь дүүрээгүй, бултадаа хо[...] луулагдаhан байна.

БЛЕД, сентябрийн 12. (ТАС[...] Дүрбэдэхи турта Фишер Глиго[...] чые, Таль Олафссониие шү[...] Смыслов Бенко хоёр тэнсэhэн [...] на. Керес Петросян хоёрой па[...] хойшолуулагдаа.

БЛЕД, сентябрийн 12. ТАС[...] тусхай корр. Н. Бондаревский [...] жэ мэдээсэнэ: гурбадахи, дүрб[...] хи наадаанда хойшолуулагда[...] партинууд мүнөөдэр үргэлжэл[...] лэгдээ. Керес Талиие, Петросян [...] ресые шүүгээ. Бенко Фишер[...] Глигорич Олафссонтой, Петр[...] Смысловтой тэнсээ.

Дүрбэн наадаанай hүүлээр 3,5 [...] котой Петросян түрүүлжэ яба[...] Бенко Фишер хоёр тус бүридөө [...] очкотой болонхой.

Табадахи тур сентябрийн 1[...] болохо.

Улан-Удын Ленинэй үйлсөөр ябахадаа..: Б. Поповой фотоэтюд.

Редакторай орло[...]
С. БАЛЬЖИНИМА[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32 зам редактора — 32-74, отв секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни — 34-05, сельского хозяйства и советского строительства — 47-59. промышленности и транспорта, пропаганды, информации — 35-14, культуры — 24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская — 35-95, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н01143. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 505[...]